

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Gweithgarwch Rhaglen Nodwyddau a Chwistrellau yng Nghymru Adroddiad Blynyddol 2025-26

Data hyd at ddiwedd
mis Mawrth 2026

Awdur: Rhaglen Camddefnyddio Sylweddau, Tîm Diogelu Iechyd,
Iechyd Cyhoeddus Cymru

Fersiwn: 1

Dyddiad cyhoeddi: 27 Gorffennaf 2026

Rhagair

Mae'r adroddiad hwn ar gyfer 2025-26 yn dangos tystiolaeth o'r gostyngiad parhaus a sylweddol yng ngweithgarwch pobl sy'n defnyddio cyffuriau (PWID) sy'n cael mynediad at raglenni nodwyddau a chwistrelliau (NSP) ledled Cymru ers 2020. Dyma'r cyhoeddiad NSP cyntaf ers 2022¹ gan ei bod yn angenrheidiol cynnal gwerthusiad o'r gwasanaethau hyn er mwyn deall y newidiadau hyn. Mae gwaith yn parhau i gwblhau canfyddiadau'r gwerthusiadau hyn.

Oherwydd anawsterau cysylltu ag PWID nad ydynt yn defnyddio gwasanaethau, dylid dehongli tueddiadau yn ofalus gan fod ystod o ffactorau'n debygol o ddylanwadu arnynt. Felly, ni ellir diystyru ar hyn o bryd nad yw'r gostyngiad yng ngweithgarwch y Gwasanaeth Nodwyddau a Chwistrellau (NSP) yn gysylltiedig â mwy o ddefnydd o ffynonellau amgen o offer chwistrellu (h.y. prynu ar-lein), gostyngiad yn nifer y bobl sy'n chwistrellu cyffuriau (PWID) sy'n defnyddio gwasanaethau nodwyddau a chwistrellau sy'n arwain at fwy o rannu ac ailddefnyddio, gostyngiad gwirioneddol mewn PWID, neu gyfuniad o'r ffactorau hyn ac o bosibl ffactorau eraill.

Gall newidiadau i'r Gronfa Ddata Lleihau Niwed (HRD) effeithio ar gyflawnrwydd cofnodi data a dylanwadu ar y canfyddiadau yn yr adroddiad hwn. Mae rhagor o wybodaeth am hanes newidiadau i'r HRD ac ansawdd a chyflawnrwydd data i'w gweld yn Atodiadau A a B.

Cydnabyddiaethau

Hoffai Iechyd Cyhoeddus Cymru ddiolch i bob defnyddiwr gwasanaeth a staff rheng flaen sydd wedi cyfrannu at ddarparu data ar gyfer yr adroddiad hwn.

Adroddiad a baratowyd gan y BBV, HI, TB a'r grŵp pwnc arbenigol Anghydraddoldebau, Canolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy (CDSC) Iechyd Cyhoeddus Cymru a'r Rhaglen Camddefnyddio Sylweddau, Rhaglen Iechyd Cynhwysiant Clefydau Heintus (CDIHP) Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Cysylltu â ni

Os oes gennych unrhyw adborth neu gwestiynau am yr ystadegau hyn, cysylltwch â PHW.harmreduction@wales.nhs.uk

Cyfeiriad a Awgrymir: Iechyd Cyhoeddus Cymru (2026). Adroddiad Blynyddol ar Weithgarwch y Rhaglen Nodwyddau a Chwistrellau yng Nghymru 2025-26 (Data hyd at ddiwedd mis Mawrth 2026) Fersiwn 1. Caerdydd, Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn <https://icc.qig.cymru/adroddiad-iechyd-cyhoeddus/gweithgarwch-rhaglen-nodwyddau-a-chwistrellau-yng-nghymru-adroddiad-blynyddol-2025-i-2026/>

¹ Is-adran Diogelu Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru (2022). Gweithgarwch rhaglen nodwyddau a chwistrellau yng Nghymru, Adroddiad Blynyddol 2021-22. Caerdydd, Iechyd Cyhoeddus Cymru. Ar gael yn <https://icc.qig.cymru/cyhoeddiadau/cyhoeddiadau/gweithgarwch-rhaglenni-nodwyddau-a-chwistrellau-yng-nghymru-adroddiad-blynyddol-2021-22/>

Cynnwys

1	Crynodeb Gweithredol	4
2	Trosolwg o Weithgarwch NSP	5
2.1.	Lleoliad a math o NSPs	5
2.2.	Gweithgarwch NSP yn ôl blwyddyn	6
2.2.1.	Rhyngweithiadau	9
2.2.2.	Pob cleient	9
2.2.3.	Cleientiaid rheolaidd	9
2.2.4.	Chwistrellau a ddosbarthwyd	9
2.2.5.	Ffoil a ddosbarthwyd	9
2.2.6.	Cyfraddau Cwmpas.....	10
3	Gweithgarwch NSP yn ôl daearyddiaeth	12
3.1.1.	Cyfraddau Cwmpas.....	14
3.1.2.	Ffoil a ddosbarthwyd	15
4	Proffil sylweddau cleientiaid NSP	16
4.1.	Trosolwg o grwpiau sylweddau.....	16
4.2.	Sylweddau unigol.....	20
4.3.	Demograffeg a ffactorau risg yn ôl grŵp sylweddau.....	21
4.3.1.	Opioidau	21
4.3.2.	Symbylyddion	24
4.3.3.	Cyffuriau sy'n Gwella Delwedd a Pherfformiad (IPEDs)	27
4.4.	Proffiliau sylweddau yn ôl math o safle.....	30
4.4.1.	Defnyddio sylweddau seicoweithredol	32
4.4.2.	Defnydd IPED	32
5	Atodiadau.....	33
	Atodiad A: Newidiadau i'r Gronfa Ddata Lleihau Niwed (Neo360)	33
	Atodiad B: Ansawdd a chyflawnrwydd data	34
	Atodiad C: Dulliau ar gyfer cyfrifo cyfraddau cwmpas chwistrellau	36
	Atodiad D: Crynodeb o'r 10 sylwedd mwyaf cyffredin a gofnodwyd	38
	Atodiad F: Cleientiaid nad ydynt yn rheolaidd	39
	Atodiad F: Diffiniadau a dosbarthiadau grwpiau sylweddau	40

Tablau

Tabl 1: Rhyngweithiadau NSP yn ôl bwrdd iechyd a math o safle, 2025-26, Cymru.....	5
Tabl 2: Cyfrifiadau o fesurau gweithgarwch NSP fesul blwyddyn ariannol, Cymru	8
Tabl 3: Cyfran yr unigolion sy'n adrodd am ddefnyddio opioidau a chasglu ffoil a/neu chwistrellau yn ôl blwyddyn, Cymru	10
Tabl 4: Crynodeb o weithgarwch NSP fesul bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru.....	12
Tabl 5: Nifer ac EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth o unigolion sy'n defnyddio NSPs yn ôl awdurdod lleol a bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru	13
Tabl 6: Cyfran yr unigolion sy'n nodi defnydd opioid ac yn casglu ffoil a/neu chwistrellau yn ôl bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru	15
Tabl 7: Cyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n defnyddio NSPs yn ôl grŵp sylweddau a blwyddyn, Cymru	16
Tabl 8: Cyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n defnyddio NSPs yn ôl grŵp sylweddau a bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru	17
Tabl 9: EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth o sylweddau a adroddwyd gan unigolion sy'n defnyddio NSP yn rheolaidd, yn ôl awdurdod lleol a bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru.....	19
Tabl 10: Demograffeg a nodweddion chwistrellu unigolion sy'n adrodd am ddefnydd o opioidau yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru	22
Tabl 11: Demograffeg a nodweddion chwistrellu unigolion sy'n adrodd eu bod yn defnyddio symbylydd yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru	25
Tabl 12: Demograffeg a nodweddion chwistrellu unigolion sy'n adrodd eu bod yn defnyddio IPED yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru	28
Tabl 13: Demograffeg a nodweddion unigolion sy'n mynychu gwasanaethau NSP arbenigol a fferyllol, yn ôl math o sylwedd, 2025-26, Cymru	31

Ffigurau

Ffigur 1: Map o rhyngweithiadau NSP yn ôl lleoliad a math o safle, 2025-26, Cymru.....	6
Ffigur 2: Nifer y rhyngweithiadau NSP yn ôl blwyddyn, rhwng 2014-15 a 2025-26, Cymru.....	7
Ffigur 3: Tueddiadau yng ngweithgarwch NSP fesul blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru	8
Ffigur 4: Amcangyfrifon faint o chwistrellau oedd ar gael yn ôl blwyddyn a bwrdd iechyd, 2021-22 i 2025-26 (mae'r llinell doredig yn dynodi defnydd 100%), Cymru	14
Ffigur 5: Nifer yr unigolion sy'n cael mynediad rheolaidd at NSPs yn ôl grŵp sylweddau a blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru	16
Ffigur 6: Diagram Venn o grwpiau sylweddau ar sail yr hyn a adroddwyd ganddynt ar gyfer cleientiaid rheolaidd, 2025-26, Cymru.....	18
Ffigur 7: Y prif sylweddau'r adroddwyd amdanynt ymhlith cleientiaid rheolaidd, yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru.....	20
Ffigur 8: Nifer y cleientiaid NSP rheolaidd a adroddodd eu bod yn defnyddio opioidau, yn ôl cwintel oedran a blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru.....	23
Ffigur 9: Nifer y cleientiaid NSP rheolaidd a adroddodd eu bod yn defnyddio symbylyddion, yn ôl cwintel oedran a blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru.....	26
Ffigur 10: Nifer y cleientiaid NSP rheolaidd a adroddodd eu bod yn defnyddio IPEDs, yn ôl cwintel oedran a blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru.....	29

Crynodeb Gweithredol

- Cynyddodd nifer yr unigolion a oedd yn mynychu gwasanaethau NSP yn rheolaidd yn 2025-26 10.0 y cant o'i gymharu â 2024-25, ond mae'n parhau i fod 6.8 y cant yn is nag yn 2021-22
- Bu cynnydd nodedig yn nifer a chyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n nodi eu bod yn defnyddio IPEDs yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gan ragori'n gyson ar y rhai sy'n nodi sylweddau seicoweithredol.
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan oedd â'r nifer a'r gyfradd uchaf o gleientiaid rheolaidd yn mynychu gwasanaethau NSP yn 2025-26 (2,453 o unigolion, 530.8 fesul 100,000 o'r boblogaeth), a Bwrdd Iechyd Addysgu Powys oedd â'r isaf (173 o unigolion, 234.4 fesul 100,000 o'r boblogaeth).
- Yn gyffredinol, roedd rhyngweithiadau â chleientiaid ar eu huchaf o fewn fferyllfeydd (55.4 y cant) o'i gymharu â gwasanaethau arbenigol NSP. Ar gyfartaledd, roedd unigolion a oedd yn defnyddio safleoedd arbenigol, ar gyfartaledd, yn cael llawer mwy o chwystrellau o'i gymharu â'r rhai a oedd yn defnyddio fferyllfeydd.
- Mae amcangyfrifon o'r cwmplas yn amrywio yn dibynnu ar y fethodoleg amcangyfrif ac yn amrywio o 18.6 y cant ar gyfer mynediad nodweddiadol i wasanaeth (yn seiliedig ar ganolfan) i 63.4 y cant ar gyfer darpariaeth gwasanaeth gyffredinol (yn seiliedig ar gymedr), gan dybio 1 pigiad y dydd. Mae hyn yn tynnu sylw at y dosbarthiad anghyfartal o chwistrellau ar draws cleientiaid a bod y cwmplas yn parhau i fod yn isel iawn ar y cyfan, gan gynrychioli risg glir ar gyfer heintiau bacteriol a throsglwyddo firysau a gludir yn y gwaed trwy aildddefnyddio a rhannu offer chwistrellu.
- Hunan-adroddwyd am rannu offer chwistrellu anuniongyrchol (e.e. rhannu llwyau, hidlwyr, dŵr) gan 28.6 y cant o'r rhai a oedd yn chwistrellu cyffuriau seicoweithredol (opioidau a symbylyddion) a rhannu uniongyrchol (nodwyddau a chwistrellau) gan 23.8 y cant yn unig, lle cofnodwyd data ffactorau risg. Mae aildddefnyddio offer chwistrellu eu hunain yn parhau i fod yn uchel gyda bron i hanner y rhai sy'n chwistrellu cyffuriau seicoweithredol yn adrodd eu bod yn cael eu haildddefnyddio. Fodd bynnag, dim ond ar gyfer 18% o unigolion oedd ymddygiad risg chwistrellu ar gael.
- Hunan-adroddwyd am safleoedd chwistrellu risg uwch (h.y. y gwddf a/neu'r afl) sydd wedi cynyddu dros y pum mlynedd diwethaf i 19.9 y cant yn 2025-26
- Mae cyfran y rhai 50 oed a hŷn sy'n defnyddio gwasanaethau NSP wedi parhau i gynyddu dros y 5 mlynedd diwethaf ymhlith pob grŵp (opioidau, symbylyddion ac IPED), sy'n dynodi carfan oedrannus o PWID sy'n defnyddio gwasanaethau NSP

1 Trosolwg o Weithgarwch NSP

Mae gwasanaethau'r Rhaglen Nodwyddau a Chwistrellau (NSP) yn darparu offer chwistrellu di-haint a chyfarpar cysylltiedig, gan gynnwys ffoil fel dewis arall yn lle chwistrellu, yn ogystal â gwybodaeth am leihau niwed, cyngor ac atgyfeiriadau at wasanaethau triniaeth arbenigol. Felly maent yn cynrychioli gwasanaeth hanfodol wrth atal heintiau sy'n gysylltiedig â chwistrellu, yn benodol firysau a gludir yn y gwaed: hepatitis B, hepatitis C a HIV; yn ogystal â heintiau bacteriol gan gynnwys *Staphylococcus aureus* a streptococci Grŵp A Ymledol, sy'n aml yn gysylltiedig ag arferion chwistrellu heintiol. NSPs yw'r gwasanaeth rheng flaen i atal heintiau drwy sicrhau bod offer chwistrellu di-haint yn cael eu defnyddio ym mhob digwyddiad chwistrellu yn unol â chanllawiau arfer gorau.^{2,3}

1.1. Lleoliad a math o NSPs

Yn 2025-26, cofnododd 52 o safleoedd arbenigol a 168 o fferyllfeydd o leiaf un rhyngweithiad (Tabl 1), er y gallai fod safleoedd ychwanegol yn cynnig gwasanaethau NSP. At ei gilydd, digwyddodd 59,556 o ryngweithiadau ar draws pob safle NSP yn 2025-26, gostyngiad o 6.5 y cant o'i gymharu â'r flwyddyn ariannol flaenorol (63,733 o ryngweithiadau).

Tabl 1: Rhyngweithiadau NSP yn ôl bwrdd iechyd a math o safle, 2025-26, Cymru

Bwrdd Iechyd	Nifer o Safleoedd Fferyllfa	Nifer y Safleoedd Arbenigol	Rhyngweithiadau	% Rhyngweithiadau mewn Fferyllfeydd
Aneurin Bevan	25	11	15,369	48.6
Betsi Cadwaladr	43	7	9,511	87.5
Caerdydd a'r Fro	11	12	12,161	25.5
Cwm Taf Morgannwg	39	7	9,029	64.4
Hywel Dda	22	5	5,973	78.2
Powys	11	4	1,642	75.7
Bae Abertawe	17	6	5,871	40.5
Cymru	168	52	59,556	55.4

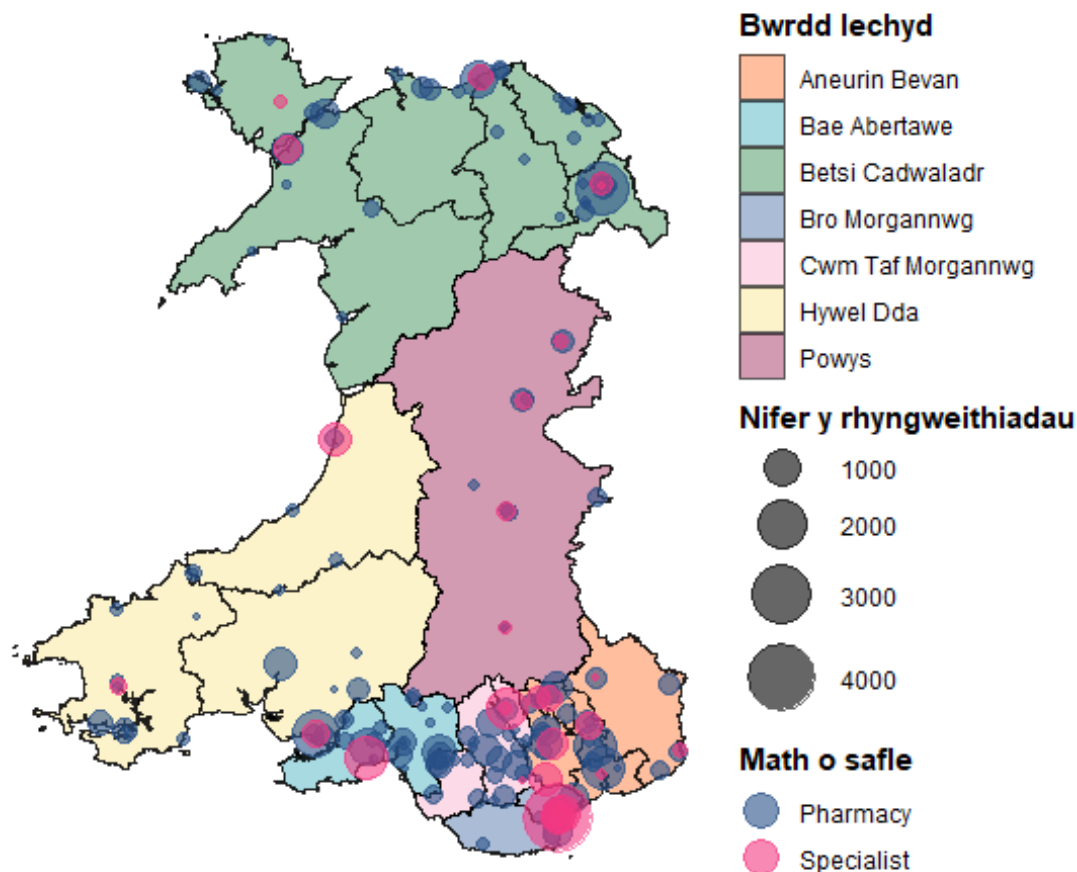
Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Digwyddodd 55.4 y cant o'r holl ryngweithiadau NSP o fewn fferyllfa gymunedol. Fodd bynnag, mae amrywiad daearyddol yng nghwmpas safleoedd a chrynodiad gwasanaethau NSP arbenigol yn adlewyrchu gwahaniaethau mewn ardal wledig rhwng rhanbarthau byrddau iechyd (Ffigur 1). Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr,

² Llywodraeth Cymru. 2011. Fframwaith Trin Camdefnyddio Sylweddau (SMTF) Fframwaith Gwasanaeth ar gyfer Rhaglenni Nodwyddau a Chwistrellau yng Nghymru. Ar gael yn: <https://gov.wales/substance-misuse-needle-and-syringe-programmes>

³ Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal Clinigol. 2014. Rhaglenni Nodwyddau a Chwistrellau. Canllawiau Iechyd Cyhoeddus PH52. Ar gael yn: <https://www.nice.org.uk/guidance/PH52>

digwyddodd 87.5 y cant o ryngweithiadau o fewn gwasanaethau NSP fferyllfeydd cymunedol o'i gymharu â 25.5 y cant ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro.

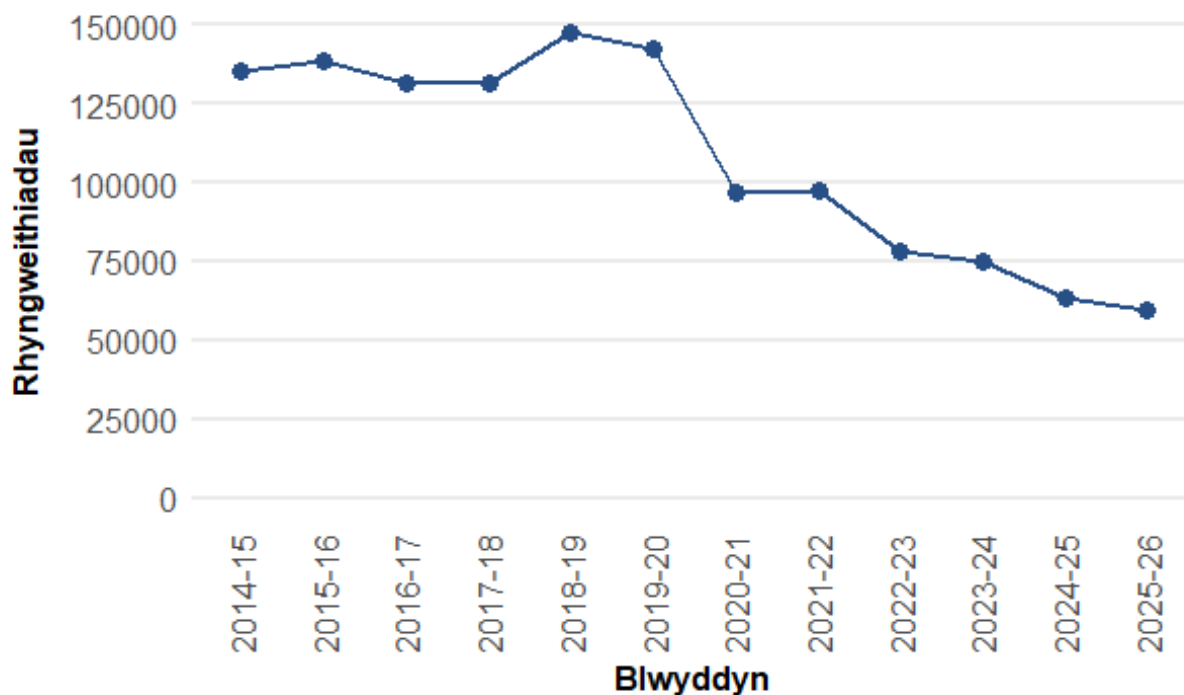

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 1: Map o ryngweithiadau NSP yn ôl lleoliad a math o safle, 2025-26, Cymru

1.2. Gweithgarwch NSP yn ôl blwyddyn

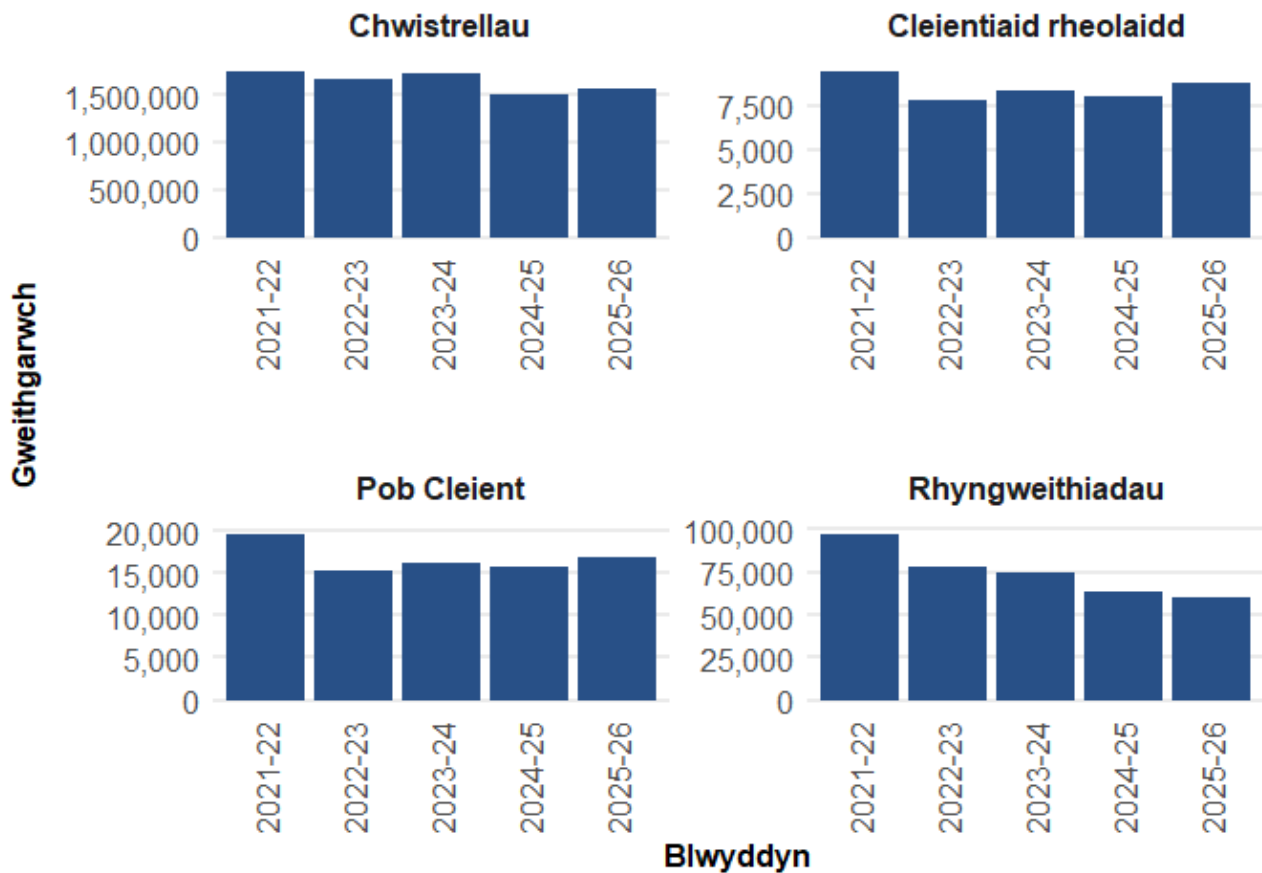
Mae data ar weithgarwch NSP ar draws yr holl wasanaethau (fferyllfeydd cymunedol a gwasanaethau camddefnyddio sylweddau arbenigol) yng Nghymru wedi cael ei gasglu ers 2014-15 (Ffigur 2).

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 2: Nifer y rhyngweithiadau NSP yn ôl blwyddyn, rhwng 2014-15 a 2025-26, Cymru

Er bod gweithgarwch NSP wedi cynyddu'n gyffredinol tan 2018-19, dilynwyd hyn gan flynyddoedd o ddirywiad parhaus mewn gweithgarwch. Er bod cyfanswm y rhyngweithiadau wedi gostwng ymhellach, 2025-26 yw'r flwyddyn gyntaf lle mae lefelau gweithgarwch NSP i'w gweld wedi sefydlogi, gyda rhai mesurau'n cynyddu o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol (Ffigur 3, Tabl 2). Bydd gweddill yr adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y cyfnod pum mlynedd diweddaraf.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 3: Tueddiadau yng ngweithgarwch NSP⁴ fesul blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Tabl 2: Cyfrifiadau o fesurau gweithgarwch NSP⁵ fesul blwyddyn ariannol, Cymru

Blwyddyn	Rhyngweithiadau	Pob Cleient	Cleientiaid Rheolaidd	Chwistrellau	Ffoil
2021-22	97,337	19,599	9,496	1,752,099	466,489
2022-23	78,497	15,331	7,803	1,661,650	474,640
2023-24	74,722	16,178	8,318	1,720,907	476,930
2024-25	63,733	15,795	8,047	1,513,283	434,078
2025-26	59,556	16,945	8,849	1,560,338	486,492

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

⁴ Diffinnir cleient rheolaidd fel cleient sy'n defnyddio unrhyw wasanaeth NSP ddwywaith neu fwy mewn blwyddyn ariannol benodol. Lle adroddir am ddefnydd IPED yn unig, mae'r diffiniad hwn hefyd yn cynnwys cleientiaid sy'n defnyddio unrhyw wasanaeth NSP yn y flwyddyn benodol a'r flwyddyn flaenorol.

⁵ Mae uned o ffoil yn seiliedig ar ddalen 20cm. Felly, mae rholiau 8m yn cyfrif fel 40 uned ac mae rholiau 5m a ddosbarthwyd yn flaenorol yn cyfrif fel 25 uned.

1.2.1. Rhyngweithiadau

Diffinnir rhyngweithiad penodol fel unrhyw rhyngweithiad a gofnodwyd gyda chleient, dyddiad, amser a safle NSP penodol. Mae rhyngweithiadau'n cynnwys cyswllt cleientiaid â gwasanaethau lle mae chwistrellau'n cael eu dychwelyd neu lle darparwyd unrhyw gyflenwad neu gyngor lleihau niwed, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i drafodion lle dosbarthwyd chwistrellau.

Yn 2025-26, bu gostyngiad o 6.5 y cant yng nghyfanswm y rhyngweithiadau â gwasanaethau NSP o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Rhyngweithiadau yw'r unig fesur allweddol o weithgarwch NSP i gynnal tueddiad sy'n gostwng yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

1.2.2. Pob cleient

Mae cyfanswm y cleientiaid sy'n cael mynediad at NSPs wedi amrywio yn ystod y blynyddoedd diwethaf ond mae'n parhau i fod yn is nag yn 2021-22 er gwaethaf cynnydd o 7.3 y cant yn 2025-26.

1.2.3. Cleientiaid rheolaidd

Mae cleientiaid rheolaidd yn cynnwys y rhai sy'n adrodd defnyddio cyffuriau seicoweithredol ac yn rhyngweithio â gwasanaethau ddwywaith neu fwy yn yr un flwyddyn ariannol, neu gleientiaid sy'n adrodd am ddefnyddio IPED wrth gael mynediad at wasanaethau yn y flwyddyn ariannol gyfredol a'r flwyddyn ariannol flaenorol yn unig. Mae cleientiaid rheolaidd yn cynrychioli 52.2 y cant o'r holl gleientiaid sy'n rhyngweithio â NSPs yn 2025-26. O'i gymharu â chyfanswm y cleientiaid, cynyddodd nifer y cleientiaid rheolaidd yn 2025-26 10.0 y cant yn fwy. Mae hyn yn awgrymu bod gwasanaethau'n rhyngweithio â chyfran uwch o'r un unigolion a gall awgrymu risg uwch o rannu neu aildefnyddio ymhlith cleientiaid nad ydynt yn rhai rheolaidd.

1.2.4. Chwistrellau a ddosbarthwyd

Dosbarthwyd 1,560,338 o chwistrellau yng ngwasanaethau NSP Cymru yn 2025-26, sy'n cynrychioli cynnydd cymedrol o 3.1 y cant o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

1.2.5. Ffoil a ddosbarthwyd

Yn unol ag arfer gorau, anogir pob unigolyn sy'n chwistrellu neu sydd mewn perygl o ddechrau chwistrellu i ystyried dulliau amgen o ddefnydd, er enghraifft, defnyddio ffoil ar gyfer ysmegu heroin yn lle chwistrellu. O'r herwydd, mae ffoil ar gyfer ysmegu ar gael mewn gwasanaethau arbenigol NSP.

Er bod cyfanswm y dalennau o ffoil a ddosbarthwyd gan NSPs wedi cynyddu 12.1 y cant yn 2025-26, mae nifer y cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd am ddefnyddio opioidau a chasglu ffoil wedi parhau i ostwng. Fodd bynnag, mae canran y cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd eu bod yn defnyddio opioidau ac yn casglu ffoil wedi aros yn gymharol sefydlog yn ystod y blynyddoedd diwethaf ychydig o dan 50 y cant (Tabl 3).

Tabl 3: Cyfran yr unigolion sy'n adrodd am ddefnyddio opioidau a chasglu ffoil a/neu chwistrellau yn ôl blwyddyn, Cymru

Blwyddyn	Cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd am ddefnyddio opioidau ^a				
	Cleientiaid rheolaidd	Chwistrellau a ffoil	Chwistrellau yn unig	Ffoil yn unig	% sy'n Casglu ffoil
2021-22	2,651	1,025	1,373	203	46.3
2022-23	2,205	907	1,099	166	48.7
2023-24	2,111	831	1,086	164	47.1
2024-25	1,725	686	856	157	48.9
2025-26	1,584	612	775	166	49.1

^aMae cleientiaid nad ydynt yn adrodd am ddefnyddio opioidau neu nad ydynt yn mynychu gwasanaethau arbenigol wedi cael eu tynnu.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

1.2.6. Cyfraddau Cwmpas

Mae'n egwyddor graidd o wasanaethau NSP yng Nghymru,⁶ wedi'i chefnogi gan ganllawiau ledled y DU,⁷ i ddarparu digon o offer chwistrellu di-haint i PWID ar gyfer pob digwyddiad chwistrellu. Mae'r term 'cyfradd cwmpas' yn cyfeirio at gyfran y digwyddiadau chwistrellu lle defnyddir offer chwistrellu di-haint.

Er bod yr HRD yn cofnodi amllder y chwistrellu a adroddir gan bob unigolyn sy'n mynychu'r NSP, ochr yn ochr â'r offer a ddarperir ym mhob rhyngweithiad, mae cynnal dadansoddiad cadarn o'r cwmpas yn parhau i fod yn heriol oherwydd natur gymhleth arferion chwistrellu ar draws is-grwpiau PWID. O'r herwydd, nid oes un amcangyfrif pendant o gwmpas a all bennu angen heb ei ddiwallu yn hyderus, felly gellir defnyddio gwahanol ddulliau i asesu cwmpas chwistrellau. O ystyried y gwahaniaethau mewn mynediad at wasanaethau rhwng cleientiaid sy'n adrodd am ddefnyddio sylweddau seicoweithredol a chleientiaid sy'n nodi defnydd o IPED yn unig, dim ond cleientiaid sy'n adrodd am ddefnyddio sylweddau seicoweithredol ac yn defnyddio NSPs yn rheolaidd (ddwywaith neu fwy mewn blwyddyn benodol) sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifiad hwn. I gael gwybodaeth bellach am y tri amcangyfrif a ddefnyddiwyd yn yr adroddiad hwn, gweler Atodiad C.

Mae amcangyfrifon bras yn tybio mai dim ond unwaith y dydd y mae pob PWID unigol yn chwistrellu ac felly mae angen o leiaf 365 o chwistrellau y flwyddyn. Gan ddefnyddio'r nifer cymedrig o chwistrellau a ddosberthir fesul PWID i adlewyrchu'r ddarpariaeth gwasanaeth gyffredinol, roedd y gyfradd ddarpariaeth fras ar lefel Cymru yn 63.4 y cant yn 2025-26. Yn yr un flwyddyn, gan ddefnyddio'r nifer canolrifol o chwistrellau fesul PWID i amlygu mynediad nodweddiadol at wasanaeth, roedd y gyfradd cwmpas fras yn 18.6 y cant. **Mae'r cwmpas canolrifol isel yn dangos bod y rhan fwyaf o gleientiaid yn**

⁶ Llywodraeth Cymru. Fframwaith Trin Camddefnyddio Sylweddau (SMTF) Fframwaith Gwasanaeth ar gyfer Rhaglenni Nodwyddau a Chwistrellau yng Nghymru. 2011 NICE. Rhaglenni nodwyddau a chwistrellau

⁷ Canllawiau iechyd cyhoeddus NICE 52. Llundain: NICE; 2014, <http://www.nice.org.uk/Guidance/PH52>

derbyn llawer llai o chwistrellau nag sydd eu hangen ar gyfer chwistrellu dyddiol. Mae'r gwahaniaeth rhwng yr amcangyfrifon hyn yn dangos bod y dosbarthiad yn anghyfartal iawn ar draws cleientiaid.

Gall amcangyfrif cwmpas chwistrellau drwy gyfrifo nifer y chwistrellau sydd eu hangen yn seiliedig ar amllder chwistrellu a hunan-adroddwyd roi brasamcan gwell o'r cwmpas o'i gymharu â'r angen, fodd bynnag, mae'n dibynnu ar gofnodi data amllder yn gywir. Lle'r oedd y wybodaeth hon ar gael (92.3 y cant o gleientiaid rheolaidd), a lle'r oedd unigolion yn gleientiaid rheolaidd NSP yn adrodd am ddefnyddio sylweddau seicoweithredol, roedd y cwmpas yn 23.9 y cant yn 2025-26. Gan fod y gyfradd hon yn is na'r gyfradd fras sy'n seiliedig ar gymedr, mae'n awgrymu bod y dybiaeth o un pigiad y dydd yn tanamcangyfrif yr angen gwirioneddol.

Waeth beth fo'r dull a ddefnyddir i gyfrifo'r cwmpas, mae data'n dangos nad yw'r ddarpariaeth chwistrellau NSP bresennol yn ddigonol ar gyfer anghenion y boblogaeth PWID. Mae rhagor o fanylion am y cwmpas i'w gweld yn yr adrannau dilynol.

2 Gweithgarwch NSP yn ôl daearyddiaeth

Mae gweithgarwch NSP yn amrywio'n fawr yn ôl daearyddiaeth oherwydd gwahaniaethau yn y boblogaeth ac argaeledd gwasanaethau. Yn 2025-26, Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan oedd â'r lefelau uchaf o weithgarwch NSP ar draws yr holl fesurau allweddol, ac yna Caerdydd a'r Fro (Tabl 4).

Tabl 4: Crynodeb o weithgarwch NSP fesul bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru

Bwrdd Iechyd	Rhyngweithiadau	Pob Cleient	Cleientiaid Rheolaidd	Chwistrellau	Ffoil
Aneurin Bevan	15,369	4,469	2,453	408,769	182,467
Betsi Cadwaladr	9,511	3,297	1,559	281,612	156,537
Caerdydd a'r Fro	12,161	2,343	1,288	265,337	53,940
Cwm Taf Morgannwg	9,029	3,267	1,799	289,545	30,923
Hywel Dda	5,973	1,504	782	76,519	19,566
Powys	1,642	271	173	34,169	10,443
Bae Abertawe	5,871	2,312	1,308	204,387	32,616
Cymru	59,556	16,945	8,849	1,560,338	486,492

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Oherwydd gwahaniaethau yn y boblogaeth rhwng byrddau iechyd, efallai y bydd cyfraddau wedi'u safoni yn ôl oedran yn fesur mwy ystyrlon. Yn 2025-26 y Gyfradd Safonedig Oedran Ewropeaidd (EASR)⁸ o'r holl unigolion a fynychodd wasanaethau NSP ledled Cymru oedd 689.6 o unigolion fesul 100,000 o'r boblogaeth, a 360.5 o unigolion fesul 100,000 o'r boblogaeth wrth ystyried cleientiaid rheolaidd yn unig (gweler Tabl 5). Mae cymariaethau daearyddol rhwng byrddau iechyd ac awdurdodau lleol yn tynnu sylw at amrywiad yn yr unigolion sy'n mynychu gwasanaethau NSP.⁹ O'r holl fyrddau iechyd, gwelwyd y gyfradd uchaf o gleientiaid cyfanswm a rheolaidd ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, tra bod gan Fwrdd Iechyd Addysgu Powys y cyfraddau isaf. Ar lefel awdurdod lleol, gwelwyd y cyfraddau uchaf o gyfanswm cleientiaid yn Wrecsam, a gwelwyd y cyfraddau uchaf o gleientiaid rheolaidd ym Merthyr Tudful. Sir y Fflint oedd â'r cyfraddau isaf o gleientiaid cyfanswm a rheolaidd.

⁸ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) Implementing the 2013 European Standard Population: the impact of selected upper age limits on mortality statistics..
<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20160106020035/http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/user-guidance/health-and-life-events/revised-european-standard-population-2013--2013-esp/index.html>

⁹ Gall defnyddwyr Gwasanaeth Cymru sy'n byw yn agos at y ffin â Lloegr fynychu gwasanaethau NSP Lloegr ac felly efallai na fyddant wedi'u cynrychioli'n llawn yn nata Cymru.

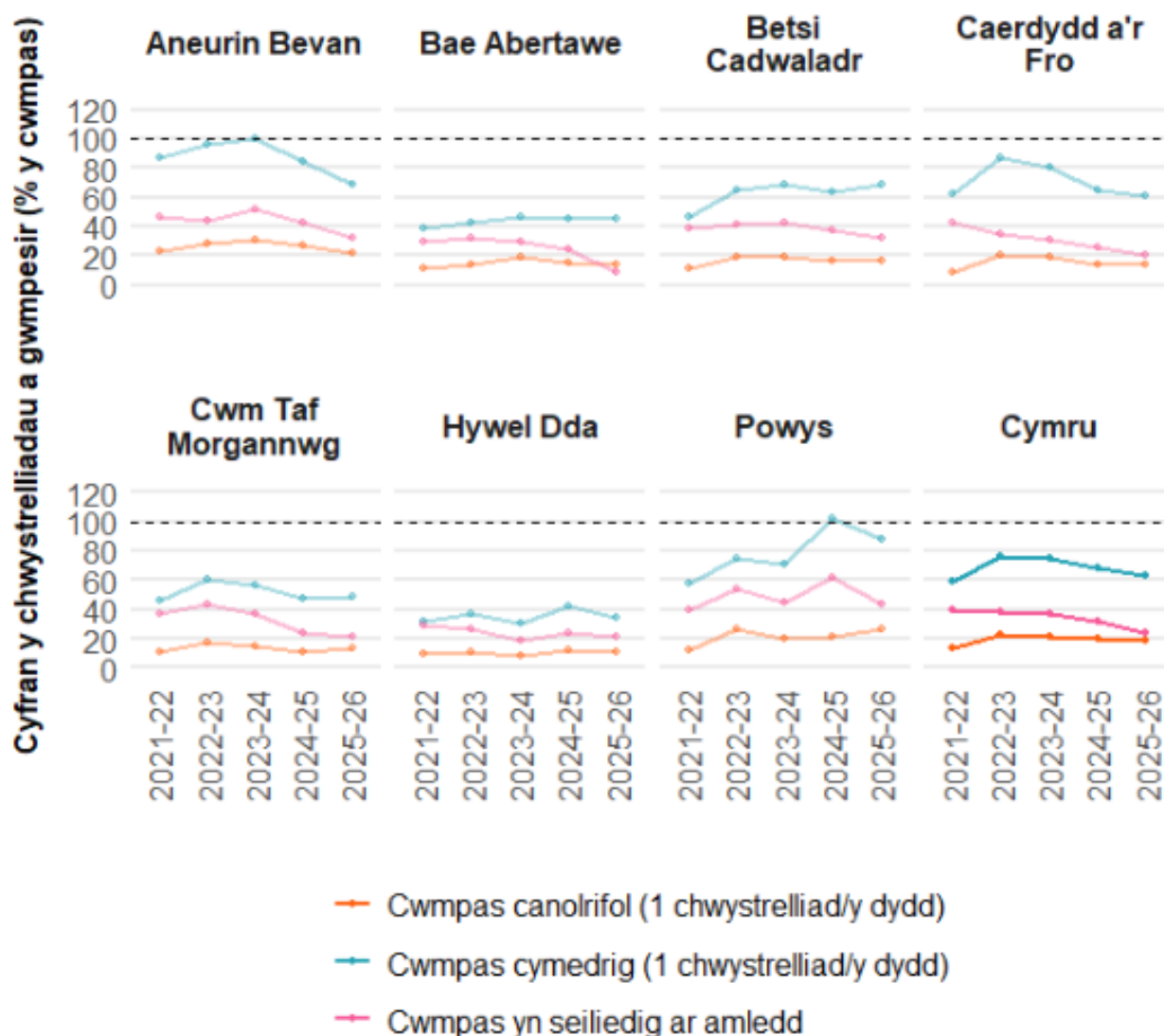
Tabl 5: Nifer ac EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth o unigolion sy'n defnyddio NSPs yn ôl awdurdod lleol a bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru

	Pob cleient		Cleientiaid rheolaidd	
	Unigolion	EASR fesul 100,000	Unigolion	EASR fesul 100,000
Aneurin Bevan	4,469	966.1	2,453	530.8
Blaenau Gwent	609	1,281.9	387	815.2
Caerffili	1,369	1,091.8	784	625.0
Sir Fynwy	265	4	158	268.8
Casnewydd	650	532.2	342	278.9
Torfaen	698	1,022.3	399	582.6
Betsi Cadwaladr	3,297	674.2	1,559	318.9
Conwy	215	331.3	97	151.4
Sir Ddinbych	507	824.3	288	466.0
Sir y Fflint	272	255.9	139	130.7
Gwynedd	530	674.3	274	348.4
Ynys Môn	165	428.9	76	200.8
Wrecsam	1,909	1,849.5	920	890.8
Caerdydd a'r Fro	2,343	606.2	1,288	332.7
Caerdydd	2,010	713.0	1,107	391.4
Bro Morgannwg	372	396.6	221	236.8
Cwm Taf Morgannwg	3,267	957.1	1,799	526.1
Pen-y-bont ar Ogwr	1,120	1,019.7	600	544.8
Merthyr Tudful	651	1,472.9	436	983.2
Rhondda Cynon Taf	1,467	832.1	807	457.5
Hywel Dda	1,504	578.8	782	302.2
Sir Gaerfyrddin	1,005	774.1	495	382.3
Ceredigion	220	531.0	137	339.5
Sir Benfro	306	429.6	179	252.0
Powys	271	365.1	173	234.4
Powys	271	365.1	173	234.4
Bae Abertawe	2,312	838.6	1,308	475.0
Castell-nedd Port Talbot	973	993.6	554	567.9
Abertawe	1,440	809.6	848	477.9
Cymru	16,945	689.6	8,849	360.5

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

2.1.1. Cyfraddau Cwmpas

Amcangyfrifwyd faint o chwistrellau oedd ar gael ar draws byrddau iechyd dros amser gan ddefnyddio pob un o'r tri dull a ddisgrifiwyd yn flaenorol (gweler Atodiad C i gael gwybodaeth bellach). Yn 2025-26, cleientiaid a oedd yn defnyddio NSPs ym Mwrdd Addysgu Iechyd Powys oedd â'r gyfran uchaf o bigiadau wedi'u cynnwys ar draws yr amcangyfrif yn seiliedig ar amllder (43.5 y cant), yr amcangyfrif crai yn seiliedig ar gymedr (88.3 y cant), a'r amcangyfrif crai yn seiliedig ar ganolrif (26.6 y cant). Ar ôl Powys, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr oedd â'r gyfradd cwmpas nesaf uchaf wrth ddefnyddio'r amcangyfrifon yn seiliedig ar amllder (32.3 y cant) ac yn seiliedig ar gymedr (68.5 y cant), tra bod gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yr ail gyfradd defnydd uchaf yn seiliedig ar ganolrif (21.9 y cant).

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 4: Amcangyfrifon faint o chwistrellau oedd ar gael yn ôl blwyddyn a bwrdd iechyd, 2021-22 i 2025-26 (mae'r llinell doredig yn dynodi defnydd 100%), Cymru

Gwelwyd y cyfraddau cwmipas isaf yn 2025-26 ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ar gyfer yr amcangyfrifon crai yn seiliedig ar y cymedr a'r canolrif (34.1 a 10.9 y cant, yn y drefn honno), tra gwelwyd yr amcangyfrif cwmipas isaf yn seiliedig ar amllder ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe (8.7 y cant). Gellir priodoli'r amcangyfrif sy'n seiliedig ar amllder isel i amllder chwistrellu uwch a adroddwyd ymhlith cleientiaid ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe.

Mae'r gwahaniaethau hyn yn adlewyrchu amrywiad yn y ddarpariaeth chwistrellau gyffredinol a dosbarthiad chwistrellau rhwng cleientiaid ar draws byrddau iechyd. Er gwaethaf y gwahaniaethau hyn, arhosodd y ddarpariaeth yn is na 100 y cant ar draws yr holl fyrddau iechyd gan ddefnyddio'r holl ddulliau, sy'n dangos nad yw'r ddarpariaeth chwistrellau yn ddigonol i ddiwallu'r angen a amcangyfrifir.

2.1.2. Ffoil a ddosbarthwyd

Mae cyfran yr unigolion sy'n defnyddio opioidau ac yn casglu ffoil yn amrywio yn ôl bwrdd iechyd o 68.4 y cant ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i 37.3 y cant ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, fel y dangosir yn Nhabl 6. Fodd bynnag, mae nifer y cleientiaid rheolaidd sy'n nodi eu bod yn defnyddio opioidau wedi gostwng ar draws yr holl fyrddau iechyd.

Tabl 6: Cyfran yr unigolion sy'n nodi defnydd opioid ac yn casglu ffoil a/neu chwistrellau yn ôl bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru

Bwrdd Iechyd	Cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd am ddefnyddio opioidau ^a				
	Cleientiaid rheolaidd	Chwistrellau a ffoil	Chwistrellau yn unig	Ffoil yn unig	% sy'n Casglu ffoil
Aneurin Bevan	430	171	199	55	52.6
Betsi Cadwaladr	190	74	51	56	68.4
Caerdydd a'r Fro	474	163	291	14	37.3
Cwm Taf Morgannwg	158	65	78	13	49.4
Hywel Dda	101	45	38	15	59.4
Powys	39	20	12	6	66.7
Bae Abertawe	239	96	129	9	43.9

^a Mae cleientiaid nad ydynt yn nodi defnydd o opioidau neu nad ydynt yn mynychu gwasanaethau arbenigol wedi cael eu tynnu.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

3 Proffil sylweddau cleientiaid NSP

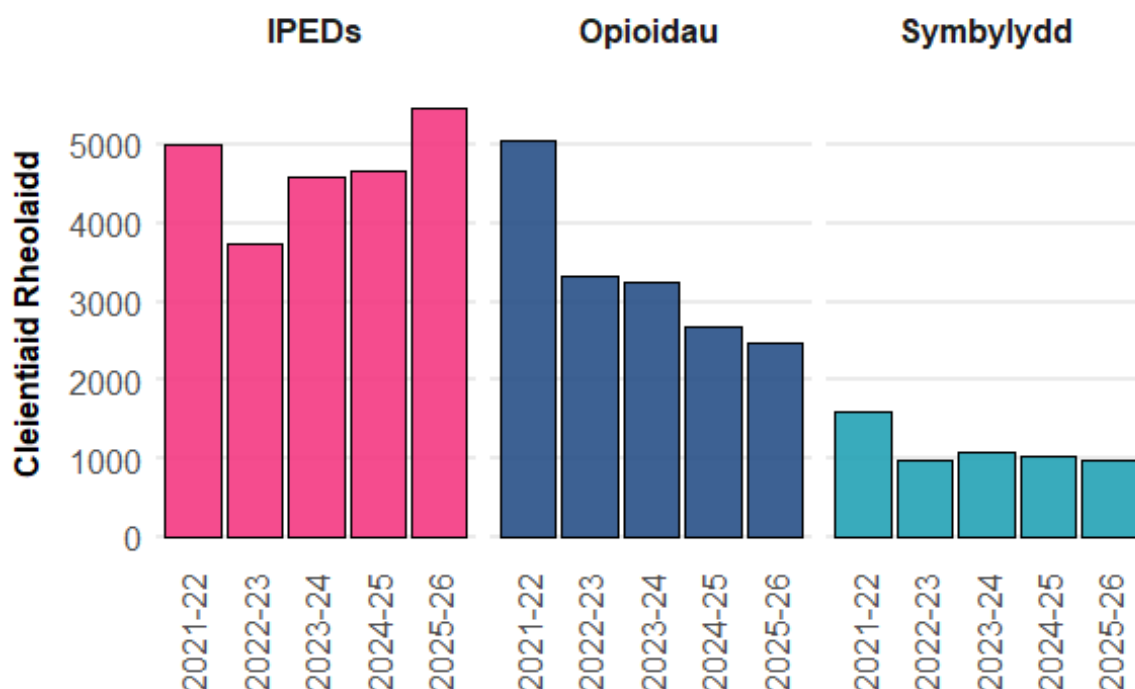
3.1. Trosolwg o grwpiau sylweddau

Ymhlith cleientiaid rheolaidd yn 2025-26, IPEDs oedd y grŵp sylweddau mwyaf o ran defnydd a gofnodwyd, gan gynrychioli 61.7 y cant o'r holl unigolion a oedd yn mynychu NSP yn rheolaidd (Tabl 7, Ffigur 4). Mae'r gyfran hon wedi cynyddu ar ôl 2021-22, ac yn ystod y cyfnod hwnnw bu tuedd gyson i ostwng yng nghyfran y cleientiaid sy'n nodi defnydd o opioidau.

Tabl 7: Cyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n defnyddio NSPs yn ôl grŵp sylweddau a blwyddyn, Cymru

Blwyddyn	Cleientiaid rheolaidd	% IPEDs	% Opioidau	% Symbylyddion
2021-22	9,496	52.5	53.1	16.9
2022-23	7,803	48.0	42.7	12.6
2023-24	8,318	55.2	39.1	12.9
2024-25	8,047	58.0	33.3	12.9
2025-26	8,849	61.7	28.0	11.2

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 5: Nifer yr unigolion sy'n cael mynediad rheolaidd at NSPs yn ôl grŵp sylweddau a blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Yn 2025-26, adroddwyd am ddefnydd opioidau ymhlith 28.0 y cant o'r holl unigolion a oedd yn mynychu NSPs yn rheolaidd, gostyngiad o 5.3 y cant ers y llynedd. Gostyngodd cyfran yr unigolion a nododd eu bod wedi defnyddio a/neu wedi chwistrellu symbylyddion yn 2025-26 1.7 y cant o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, gan aros yn gymharol sefydlog yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Er bod cyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n nodi eu bod yn defnyddio gwahanol sylweddau yn amrywio yn ôl bwrdd iechyd, gwelodd pob bwrdd iechyd gyfran uwch yn nodi defnydd IPED o'i gymharu â chyffuriau seicoweithredol (Tabl 8).

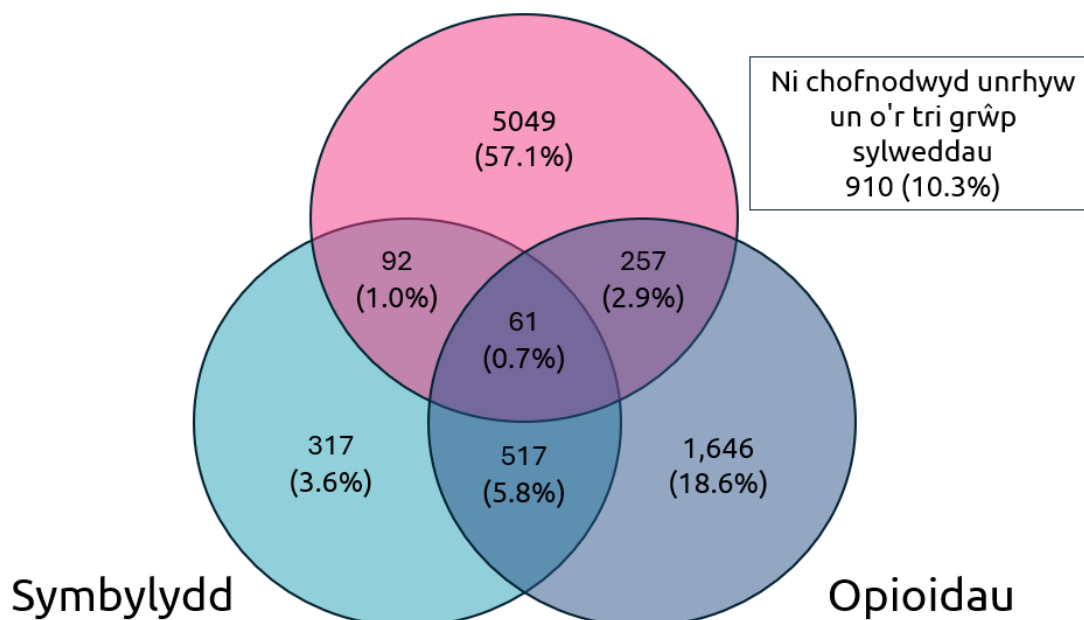
Tabl 8: Cyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n defnyddio NSPs yn ôl grŵp sylweddau a bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru

Bwrdd Iechyd	Cleientiaid rheolaidd	% IPEDs	% Opioidau	% Symbylyddion
Aneurin Bevan	2,453	63.3	26.3	7.6
Betsi Cadwaladr	1,559	62.5	35.7	9.7
Caerdydd a'r Fro	1,288	46.5	42.1	20.5
Cwm Taf Morgannwg	1,799	69.9	18.9	11.8
Hywel Dda	782	52.0	26.6	16.2
Powys	173	45.1	41.0	17.3
Bae Abertawe	1,308	66.0	22.6	8.0

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Fel y dangosir gan gyfrannau'r PWID o fewn pob un o'r categorïau sylweddau, gall unigolyn ddefnyddio un neu fwy o fathau o gyffuriau. Dangosir proffil y defnydd o gyffuriau amrywiol a adroddwyd gan gleientiaid a oedd yn mynychu gwasanaethau NSP yn rheolaidd yn 2025-26 yn Ffigur 6.

Cyffuriau sy'n Gwella Delwedd a Pherfformiad

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 6: Diagram Venn o grwpiau sylweddau ar sail yr hyn a adroddwyd ganddynt ar gyfer cleientiaid rheolaidd, 2025-26, Cymru

Mae EASR cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd am bob grŵp sylweddau wedi'i grynhoi yn Nhabl 9 yn ôl rhanbarth ac mae'n tynnu sylw at yr amrywiad ledled Cymru. Roedd cyfraddau PWID yn adrodd am ddefnydd o opioidau ar eu huchaf ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro (172.6 fesul 100,000 o'r boblogaeth) ac awdurdod lleol Merthyr Tudful (304.9 fesul 100,000 o'r boblogaeth), ac ar eu hisaf ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda (99.7 fesul 100,000 o'r boblogaeth) ac ardal awdurdod lleol Sir y Fflint (31.3 fesul 100,000 o'r boblogaeth).

Roedd cyfraddau PWID yn adrodd am ddefnydd o symbylyddion ar eu huchaf ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro (84.4 fesul 100,000 o'r boblogaeth) ac awdurdod lleol Ceredigion (109.4 fesul 100,000 o'r boblogaeth) a oedd dros 2.5 gwaith yn uwch na chyfradd gyffredinol Cymru (43.7 fesul 100,000 o'r boblogaeth). Roedd y cyfraddau isaf ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (31.9 fesul 100,000 o'r boblogaeth) ac ardal awdurdod lleol Sir y Fflint (5.0 fesul 100,000 o'r boblogaeth).

Roedd nifer yr unigolion a adroddodd eu bod yn defnyddio IPEDs ar eu huchaf ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg (373.1 fesul 100,000 o'r boblogaeth) ac awdurdod lleol Merthyr Tudful (859.3 fesul 100,000 o'r boblogaeth), ac yr isaf ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys (103.7 fesul 100,000 o'r boblogaeth) ac awdurdod lleol Sir y Fflint (48.6 fesul 100,000 o'r boblogaeth).

Tabl 9: EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth o sylweddau a adroddwyd gan unigolion sy'n defnyddio NSP yn rheolaidd, yn ôl awdurdod lleol a bwrdd iechyd, 2025-26, Cymru

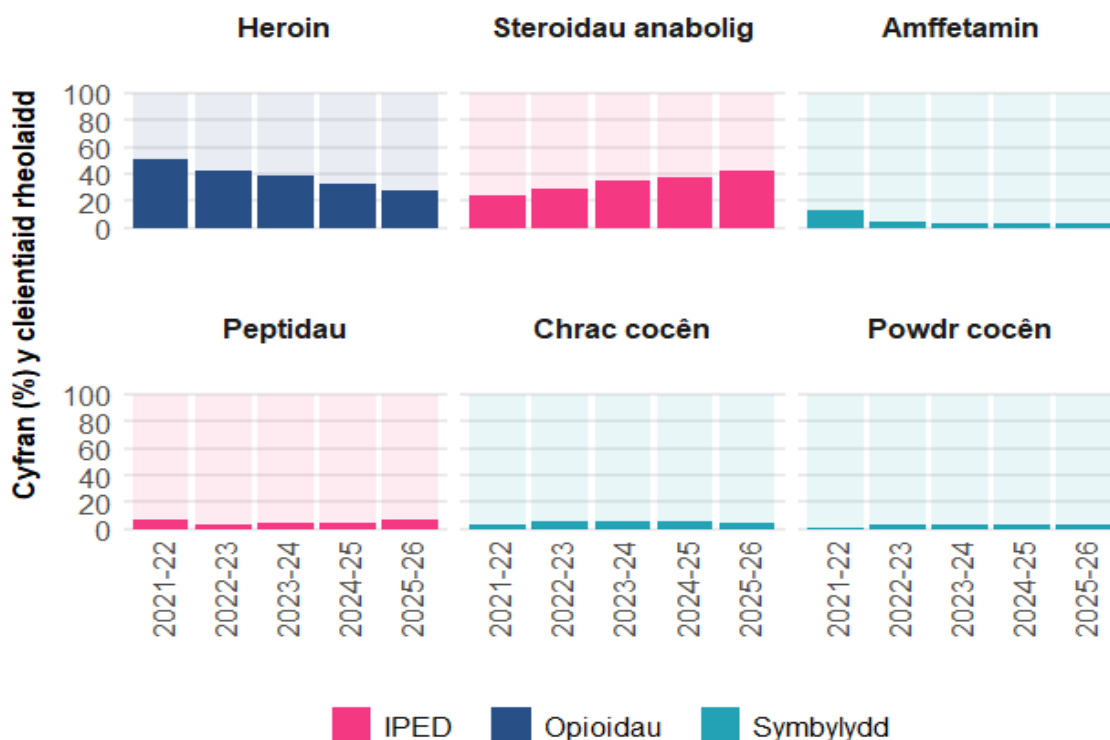
	Opioidau		Symbylyddion		IPEDs	
	Unigolion	EASR fesul 100,000	Unigolion	EASR fesul 100,000	Unigolion	EASR fesul 100,000
Aneurin Bevan	644	165.5	184	47.7	1,444	363.4
Blaenau Gwent	69	189.7	28	79.2	231	608.7
Caerffili	126	117.5	47	44.1	525	493.5
Sir Fynwy	91	197.9	13	29.6	50	111.1
Casnewydd	169	178.0	69	73.6	158	157.0
Torfaen	90	160.5	28	51.0	222	390.9
Betsi Cadwaladr	556	114.0	152	31.9	938	195.1
Conwy	39	78.6	13	27.7	47	98.3
Sir Ddinbych	115	215.8	51	99.6	140	269.6
Sir y Fflint	26	31.3	4	5.0	40	48.6
Gwynedd	128	210.7	29	48.2	115	4
Ynys Môn	38	130.3	16	55.2	15	50.6
Wrecsam	266	275.9	63	67.3	623	639.7
Caerdydd a'r Fro	542	172.6	264	84.4	590	175.0
Caerdydd	502	216.3	238	102.9	468	182.8
Bro Morgannwg	63	96.2	32	48.4	104	158.7
Cwm Taf Morgannwg	340	108.7	209	66.2	1,199	373.1
Pen-y-bont ar Ogwr	141	162.3	90	103.0	311	350.3
Merthyr Tudful	98	304.9	38	116.1	281	859.3
Rhondda Cynon Taf	126	97.4	86	66.6	466	350.1
Hywel Dda	208	99.7	126	61.3	375	181.8
Sir Gaerfyrddin	129	133.6	68	71.2	229	241.3
Ceredigion	66	176.8	38	109.4	39	110.3
Sir Benfro	26	48.9	10	19.2	63	118.8
Powys	71	124.5	29	51.6	58	103.7
Powys	71	124.5	29	51.6	58	103.7
Bae Abertawe	296	130.3	102	44.5	792	335.9
Castell-nedd Port Talbot	191	231.8	72	87.1	292	346.5
Abertawe	178	121.9	55	37.3	469	313.2
Cymru	2,481	109.7	987	43.7	5,450	234.3

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

3.2. Sylweddau unigol

Heroin a steroidau anabolig yw'r sylweddau mwyaf cyffredin o hyd wrth edrych ar gyffuriau unigol a adroddir. Er mai heroin oedd y sylwedd mwyaf cyffredin yn hanesyddol, bu tuedd ar i lawr yn ystod y blynyddoedd diwethaf yng nghyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd am unrhyw ddefnydd o heroin. Ar yr un pryd, bu cynnydd cyson yng nghyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd eu bod yn defnyddio steroidau anabolig, gan ragori ar heroin yn 2024-25. Mae sylweddau eraill a adroddwyd amdanynt yn parhau'n gymharol sefydlog fel cyfran o gleientiaid rheolaidd, gyda gostyngiad bach yn y gyfran sy'n adrodd am amffetamin a chynnydd yn y rhai sy'n adrodd am gocên (crac cocên a phowdr cocên).

Yn unigol, mae crac cocên a phowdr cocên wedi cynyddu ers 2021-22, o ran nifer a chyfran y cleientiaid sy'n adrodd am ei ddefnydd. Wrth edrych ar unrhyw ddefnydd o gocên (crac cocên neu bowdr cocên), cocên fyddai'r trydydd sylwedd uchaf ar draws y cyfnod pum mlynedd, rhwng steroidau anabolig ac amffetamin. Mae adroddiadau am unrhyw ddefnydd o gocên wedi cynyddu o 372 (3.9 y cant o gleientiaid rheolaidd) yn 2021-22 i 790 (8.9 y cant o gleientiaid rheolaidd) yn 2025-26. Gweler Atodiad D i gael manylion pellach am y 10 sylwedd a adroddir amdanynt amlaf.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 7: Y prif sylweddau¹⁰yr adroddwyd amdanynt ymhlith cleientiaid rheolaidd, yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru

¹⁰ Roedd Steroidau eraill, Melanotan, Canabis/Scync, ac Inswlin hefyd ymhlith y deg sylwedd a gofnodwyd amlaf a adroddwyd gan gleientiaid rheolaidd ond maent wedi'u heithrio o'r ffigur hwn oherwydd niferoedd bach a/neu gyfraniad cyfyngedig at dueddiadau cyffredinol.

3.3. Demograffeg a ffactorau risg yn ôl grŵp sylweddau

Amrywiodd demograffeg a ffactorau risg yn ôl grŵp sylweddau dros y cyfnod pum mlynedd diweddaraf ymhlith cleientiaid rheolaidd. Roedd y nifer canolrifol o chwistrellau yn uwch ymhlith cleientiaid a oedd yn adrodd am ddefnydd o symbylyddion, tra bod y nifer canolrifol o ryngweithiadau y flwyddyn yn uwch ar gyfer cleientiaid a oedd yn adrodd am ddefnydd o sylweddau seicoweithredol (opioidau a/neu symbylyddion) o'i gymharu ag IPEDs. Mae data'n dangos gostyngiad yn y defnydd o opioidau yn ystod y blynyddoedd diwethaf, wedi'i ategu gan dystiolaeth o garfan sy'n heneiddio yn defnyddio opioidau a gostyngiad yn nifer y defnyddwyr newydd. Mae'r mesurau hyn wedi amrywio ar gyfer defnyddio symbylyddion ond maent yn parhau i fod yn gyson i raddau helaeth â 2021-22. IPEDs yw'r unig grŵp sylweddau sy'n dangos cynnydd sefydlog ym maint y boblogaeth sy'n adrodd am ei ddefnydd, gyda nifer uwch o ddechreuwr newydd a chleientiaid rheolaidd ar draws pob grŵp oedran. Mae unigolion nad ydynt yn rhai rheolaidd wedi'u heithrio wrth gyflwyno demograffeg allweddol gan y gallai cleientiaid sy'n cael mynediad at wasanaethau unwaith mewn blwyddyn benodol fod yn arwydd o broblemau mewnbyn data neu ffynonellau amgen o offer chwistrellu. Gweler Atodiad E i gael gwybodaeth bellach am gleientiaid nad ydynt yn rhai rheolaidd.

3.3.1. Opioidau

Yn 2025-26, adroddodd 28.0 y cant ($n = 2,481$) o'r holl unigolion a oedd yn defnyddio NSP yn rheolaidd eu bod yn defnyddio opioid, gostyngiad o 5.3 pwynt canran o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae Tabl 10 yn cymharu demograffeg a nodweddion chwistrellu PWID unigol sy'n adrodd am ddefnydd opioidau yn ôl blwyddyn o 2021-22 i 2025-26.

Tabl 10: Demograffeg a nodweddion chwistrellu unigolion sy'n adrodd am ddefnydd o opioïdau yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Ffactor Demograffig/risg ^a	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26
Cleientiaid rheolaidd	5,042	3,333	3,255	2,683	2,481
% Gwryw	81.4%	80.4%	80.3%	80.2%	80.3%
Oedran canolrifol (blynyddoedd)	40	41	42	42	43
Isafswm oedran (blynyddoedd)	17	15	16	19	17
Uchafswm oedran (blynyddoedd)	87	79	76	77	78
% O dan 25 oed	3.3%	3.2%	2.7%	2.3%	1.9%
% Dros 50 oed	13.7%	14.6%	17.8%	20.1%	22.2%
Nifer canolrifol o ryngweithiadau NSP y flwyddyn	4	6	6	5	5
Nifer canolrifol y chwistrellau a gesglir y flwyddyn	51	82	84	76	68
% Cofrestriadau newydd	12.6%	12.7%	11.6%	8.5%	9.3%
% Yn mynychu fferyllfa NSP yn unig	47.4%	33.8	35.1%	35.7%	36.2%
Hyd canolrifol gyrfa chwistrellu (blynyddoedd)	13	13	14	15	15
% Dechreuwyr newydd (<36 mis)	4.1%	4.3%	5.3%	5.0%	4.5%
% Yn byw mewn tai ansicr neu heb gartref sefydlog (NFA) ^b	36.1%	35.2	34.9%	36.5%	34.6%
% Di-waith	72.5%	75.7%	75.9%	75.5%	73.8%
% Yn defnyddio safle chwistrellu risg uchel ^c	14.0%	18.4%	18.5%	18.9%	19.0%
% Erioed wedi rhannu offer yn uniongyrchol ^d	28.1%	37.6%	36.5%	38.9	23.5%
% Erioed wedi rhannu offer anuniongyrchol ^d	34.9%	45.6%	44.0%	46.8%	28.9%
% Erioed wedi aildddefnyddio offer ^d	53.3	65.8%	65.1%	66.4%	44.5%

^a Cyfran yr unigolion lle cofnodwyd data ar y Gronfa Ddata Lleihau Niwed (HRD). Gweler Atodiad B i gael crynodeb o gyflawnrwydd y data.

^b Unigolion sy'n adrodd eu bod yn byw mewn hostel, gwely a brecwast, gyda ffrindiau, neu fel arall heb gartref sefydlog (NFA).

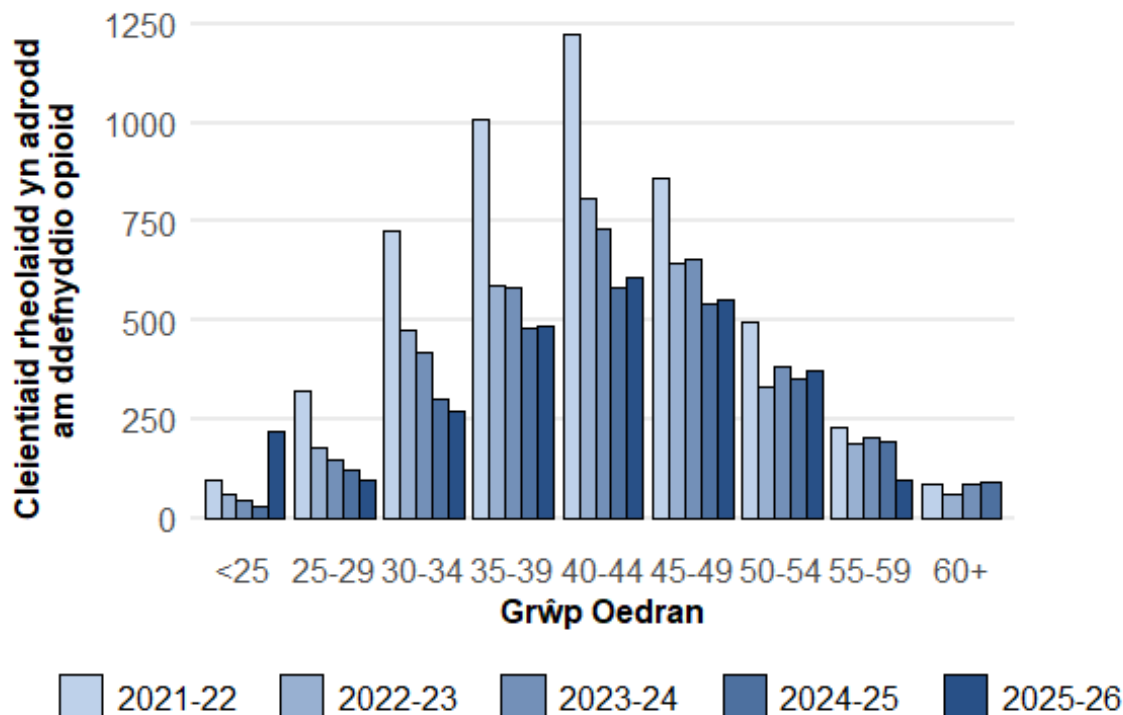
^c Mannau chwistrellu'r gwddf a/neu'r afl (morddwydol).

^d Gall rhannu ac aildddefnyddio fod yn gysylltiedig â sylweddau eraill a chwistrellir ac ni ellir eu cysylltu â sylwedd unigol lle mae defnydd aml-gyffuriau yn cael ei ymarfer

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Mae oedran ac ystod canolrifol, a chyfran yr unigolion 50+ oed wedi cynyddu yn y flwyddyn ddiwethaf ymhlith cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd am ddefnydd o opioïdau. Mae'r duedd hon yn cyd-fynd â gostyngiad yng nghyfran yr unigolion o dan 25 oed. Mae'r data hwn yn gyson â charfan hŷn o PWID sy'n defnyddio opioïdau fel y dangosir yn Ffigur 8, er bod cyfran y dechreuwyr newydd yn parhau'n gymharol sefydlog. Mae dosbarthiad

rhyw wedi aros yn gymharol gyson dros y 4 blynedd diwethaf, gyda menywod yn cynrychioli llai nag 20 y cant o unigolion rheolaidd sy'n defnyddio gwasanaethau NSP ac yn adrodd eu bod yn defnyddio opioidau.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 8: Nifer y cleientiaid NSP rheolaidd a adroddodd eu bod yn defnyddio opioidau, yn ôl cwntel oedran a blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Adroddwyd am ddiweithdra ymhlith 73.8 y cant o gleientiaid rheolaidd a oedd yn adrodd eu bod yn defnyddio opioidau. Mae cyfran y cleientiaid sy'n adrodd am dai ansicr neu heb gartref sefydlog (NFA) wedi aros yn gymharol sefydlog yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gan amrywio o 34.6 y cant yn 2025-26 i 36.5 y cant yn 2024-25. Mae bod yn ddigartref neu mewn cartref ansefydlog yn aml yn arwain at arferion chwistrellu risg uwch a di-haint oherwydd diffyg mynediad at gyfleusterau golchi, arwynebau glân ar gyfer paratoi a chwistrellu mewn mannau cyhoeddus. Mae diweithdra ymhlith y grŵp hwn hefyd wedi aros yn gymharol sefydlog rhwng 72.5 y cant a 75.9 y cant. Oherwydd ansawdd data cymharol wael o ran cyflogaeth a statws tai, mae'n debygol na fydd yr ystadegau hyn yn cael eu hadrodd yn ddigonol.

Mae cyfran y dechreuwyr newydd sy'n nodi eu bod yn chwistrellu opioidau (unigolion sy'n chwistrellu am lai na 36 mis) ac yn cael mynediad at NSPs wedi aros yn sefydlog ar lefelau isel dros y 5 mlynedd diwethaf, yn amrywio o 4.1 y cant i 5.3 y cant. Mae hyd canolrifol gyrfa chwistrellu wedi cynyddu ychydig dros y 5 mlynedd diwethaf, o 13 mlynedd i 15 mlynedd.

Mae safleoedd chwistrellu risg uwch ar sail yr hyn a hunan-adroddwyd (e.e. yr afl) wedi cynyddu o 14.0 y cant yn 2021-22 i 19.0 y cant yn 2025-26. Gall chwistrellu gan

ddefnyddio safleoedd risg uwch arwain at gymhlethdodau iechyd difrifol, gan gynnwys heintiau bacteriol a llif y gwaed difrifol a ffug-amlediad a allai arwain at dorri aelod i ffwrdd neu farwolaeth.

Mae hunan-adroddiadau o aildefnyddio offer chwistrellu wedi gostwng yn ystod y blynyddoedd diwethaf i 44.5 y cant o'r holl unigolion sy'n adrodd am aildefnyddio offer chwistrellu yn 2025-26, i lawr o 66.4 y cant yn 2024-25. Cafwyd hunan-adroddiadau am rannu offer chwistrellu anuniongyrchol (e.e. rhannu llwyau, hidlwyr, dŵr) gan 28.9 y cant a rhannu uniongyrchol (nodwyddau a chwistrellau) gan 23.5 y cant, y ddau i lawr o'i gymharu â'r blynyddoedd blaenorol. Efallai bod y cyfrannau hyn wedi'u goramcangyfrif gan fod nifer uchel o unigolion nad oes ganddynt unrhyw gofnod o'r ffactorau risg hyn (gweler Atodiad B).

Y nifer canolrifol blynyddol o ryngweithiadau NSP gydag unigolion a oedd yn adrodd eu bod yn defnyddio opioid yn 2025-26 oedd 5 rhyngweithiad (amrediad: 1 – 304 o ryngweithiadau) gan ddarparu canolrif o 68 o chwistrellau y flwyddyn (amrediad: 0 - 9,580 o chwistrellau¹¹). Er bod nifer canolrifol y rhyngweithiadau wedi aros yn weddol gyson, mae nifer canolrifol y chwistrelliau a roddwyd wedi gostwng 17.1 y cant ers 2022-23, er ei fod yn parhau i fod yn uwch nag yn 2021-22.

3.3.2. Symbylyddion

Yn 2025-26, roedd 11.2 y cant (n = 987) o'r holl unigolion a oedd yn cyrchu NSPs yn rheolaidd yn adrodd eu bod yn defnyddio symbylyddion, y lleiaf o'r tri grŵp o sylweddau. Mae'r grŵp hwn yn cynnwys sylweddau megis amffetamin, cocên a chrac cocên (gweler Atodiad F i gael gwybodaeth bellach am ddosbarthiadau sylweddau). Mae Tabl 11 yn cymharu demograffeg a nodweddion chwistrellu cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd eu bod yn defnyddio symbylydd yn ôl blwyddyn.

¹¹ Dosbarthu eilaidd arwyddol – casglu offer NSP i chi eich hun ac i unigolyn (unigolion) arall

Tabl 11: Demograffeg a nodweddion chwistrellu unigolion sy'n adrodd eu bod yn defnyddio symbylydd yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Ffactor Demograffig/risg ^a	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26
Cleientiaid rheolaidd	1,604	984	1,075	1,037	987
% Gwryw	82.5%	79.6%	79.6%	78.1%	81.2%
Oedran canolrifol (blynyddoedd)	40	40	41	41	42
Isafswm oedran (blynyddoedd)	18	15	16	19	17
Uchafswm oedran (blynyddoedd)	83	77	65	65	66
% O dan 25 oed	2.4%	3.8%	3.7%	2.9%	2.5%
% Dros 50 oed	11.7%	13.2%	15.0%	19.3%	20.3%
Nifer canolrifol o ryngweithiadau NSP y flwyddyn	5	7	6	6	5
Nifer canolrifol y chwistrellau a gesglir y flwyddyn	70	109	102	83	84.5
% Cofrestriadau newydd	8.5%	10.9%	10.6%	6.9%	11.3%
% Yn mynychu fferyllfa NSP yn unig	51.6	31.9%	31.4%	34.0%	38.3%
Hyd canolrifol gyrfa chwistrellu (blynyddoedd)	14	13	14	15	15
% Dechreuwyr newydd (<36 mis)	2.0%	5.9%	7.4%	6.0%	5.7%
% Yn byw mewn tai ansicr neu heb gartref sefydlog (NFA) ^b	37.9%	42.5%	38.8%	38.8%	37.2%
% Di-waith	72.2%	77.4%	75.8%	73.6%	71.0%
% Yn defnyddio safle chwistrellu risg uchel ^c	15.5%	24.6%	23.9%	24.4%	22.3%
% Erioed wedi rhannu offer yn uniongyrchol ^d	30.4%	34.2%	31.8%	36.6%	20.2%
% Erioed wedi rhannu offer anuniongyrchol ^d	36.0%	41.6%	38.7%	41.6%	24.6%
% Erioed wedi aildddefnyddio offer ^d	54.0%	67.0%	64.3%	68.0%	42.7%

^a Cyfran yr unigolion lle cofnodwyd data ar y Gronfa Ddata Lleihau Niwed (HRD) neu y gellid ei gasglu o'r data sydd ar gael. Gweler Atodiad B i gael crynodeb o gyflawnrwydd y data.

^b Unigolion sy'n adrodd eu bod yn byw mewn hostel, gwely a brecwast, gyda ffrindiau, neu fel arall heb gartref sefydlog (NFA).

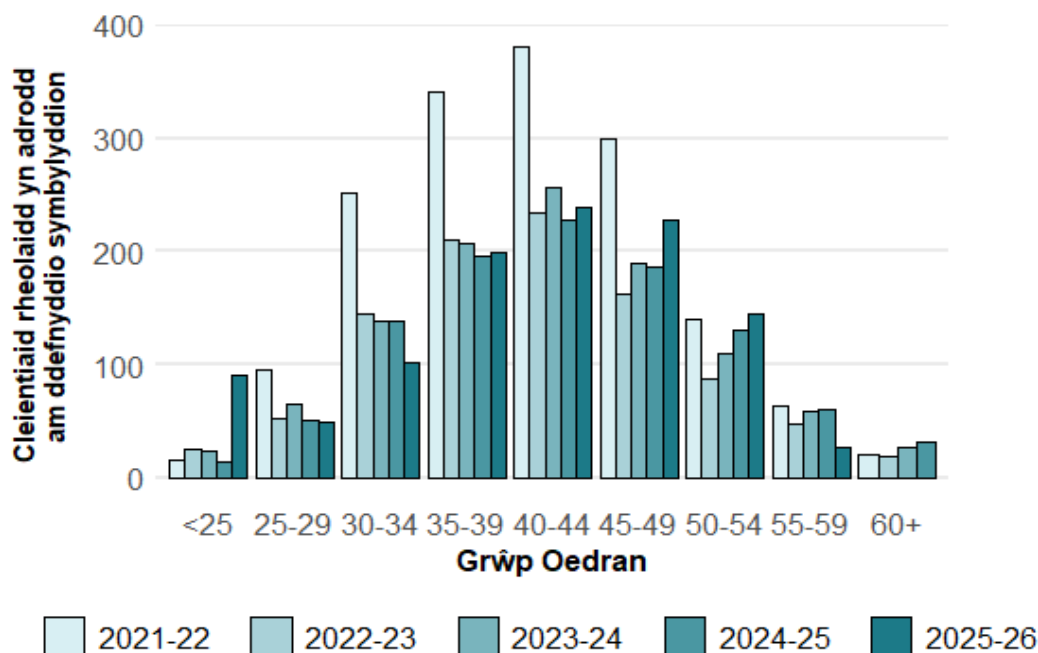
^c Mannau chwistrellu'r gwddf a/neu'r afl (morddwydol).

^d Gall rhannu ac aildddefnyddio fod yn gysylltiedig â sylweddau eraill a chwistrellir ac ni ellir eu cysylltu â sylwedd unigol lle mae defnydd aml-gyffuriau yn cael ei ymarfer

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Mae dosbarthiad oedran cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd eu bod yn chwistrellu cyffuriau adfywio ac yn mynychu gwasanaethau NSP yn dynodi carfan hŷn gyda'r oedran canolrifol wedi cynyddu o 40 i 42 yn y 5 mlynedd diwethaf, yn dilyn tuedd gynyddol flaenorol. Er bod cyfran y cleientiaid rheolaidd dros 50 oed wedi cynyddu'n gyson yn

ystod y blynyddoedd diwethaf, gan bron ddyblu rhwng 2021-22 a 2025-26, mae cyfran y PWID o dan 25 oed wedi amrywio ond mae'n parhau i fod yn isel.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 9: Nifer y cleientiaid NSP rheolaidd a adroddodd eu bod yn defnyddio symbylyddion, yn ôl cwntel oedran a blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Arhosodd dosbarthiad rhyw yn gymharol sefydlog yn y blynyddoedd blaenorol, gyda menywod yn cynrychioli tua 80 y cant o gleientiaid rheolaidd sy'n defnyddio symbylyddion rhwng 2021-22 a 2025-26. Gostyngodd diweithdra ychydig o 75.8 y cant i 71.0 y cant rhwng 2023-24 a 2025-26. Mae'r gyfran sy'n byw mewn tai ansicr neu sydd heb gartref sefydlog hefyd wedi gostwng o 42.5 i 37.2 rhwng 2022-23 a 2025-26.

Mae hyd canolrifol gyrfa chwistrellu'r rhai sy'n nodi defnyddio symbylyddion wedi cynyddu ychydig dros y pedair blynedd diwethaf, o 13 i 15, ac yn gyffredinol roedd yn cyfateb i unigolion sy'n adrodd eu bod yn defnyddio opioidau. Cynyddodd cyfran y dechreuwyr newydd (unigolion sy'n chwistrellu am lai na 36 mis) ers 2021-22 o 2.0 i 5.7 y cant, gan gyrraedd uchafbwynt yn 2023-24 o 7.4 y cant, er ei bod yn bosibl y tanadroddir am hyn lle mae chwistrellu aml-gyffuriau yn cael ei ymarfer. Mae'r defnydd o safleoedd chwistrellu risg uwch (e.e. y afl) ymhlith y rhai sy'n defnyddio symbylyddion wedi cynyddu yn ystod y blynyddoedd diwethaf er gwaethaf gostyngiad bach yn 2025-26, o 15.5 y cant yn 2021-22 i 22.3 y cant yn y flwyddyn ddiweddaraf.

Mae hunan-adroddiadau o rannu ac aildddefnyddio offer chwistrellu wedi gostwng yn sylweddol yn 2025-26, er ei fod yn parhau i fod yn uchel. Yn 2025-26, adroddodd 42.7 y cant o gleientiaid rheolaidd a oedd yn defnyddio symbylyddion eu bod yn aildddefnyddio, i lawr o 68.0 y cant yn 2024-25. Mae rhannu anuniongyrchol ac uniongyrchol hefyd wedi

lleihau yn y flwyddyn ddiweddaraf ac adroddwyd am hyn gan 24.6 a 20.2 y cant o unigolion, yn y drefn honno, yn 2025-26, i lawr o 41.6 a 36.6 y cant yn 2024-25.

Yn 2025-26, roedd y nifer canolrifol blynyddol o ryngweithiadau ar gyfer y rhai a oedd yn defnyddio symbylyddion yn 5 (amrediad: 1 – 173 o ryngweithiadau) gyda chanolrif o 84.5 o chwistrellau (amrediad: 0 – 9,580 o chwistrellau¹²) yn cael ei ddosbarthu. Roedd dosbarthiad chwistrellau ar ei uchaf ymhlith y rhai a oedd yn defnyddio symbylyddion o'i gymharu ag unrhyw is-grŵp chwistrellu arall. Mae hyn yn gyson ag amllder uwch o chwistrellu symbylydd.

3.3.3. Cyffuriau sy'n Gwella Delwedd a Pherfformiad (IPEDs)

Yn 2025-26, adroddodd 61.7 y cant (n = 5,459) o gleientiaid rheolaidd eu bod yn chwistrellu IPEDs. Mae Tabl 12 yn cymharu demograffeg a nodweddion chwistrellu unigolion sy'n adrodd eu bod yn defnyddio IPED yn ôl blwyddyn o 2021-22 i 2025-26.

¹² Dosbarthu eilaidd arwyddol – casglu offer NSP i chi eich hun ac i unigolyn(unigolion) arall

Tabl 12: Demograffeg a nodweddion chwistrellu unigolion sy'n adrodd eu bod yn defnyddio IPED yn ôl blwyddyn, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Ffactor Demograffig/risg ^a	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26
Cleientiaid rheolaidd	4,990	3,747	4,595	4,664	5,459
% Gwryw	94.6%	96.3%	95.3%	94.8%	93.3%
Oedran canolrifol (blynyddoedd)	35	35	36	37	38
Isafswm oedran (blynyddoedd)	17	17	17	17	16
Uchafswm oedran (blynyddoedd)	80	81	99	80	81
% O dan 25 oed	10.9%	11.0%	10.0%	10.4%	9.9%
% Dros 50 oed	7.2%	7.8%	9.0%	10.5	12.1%
Nifer canolrifol o ryngweithiadau NSP y flwyddyn	2	2	2	2	2
Nifer canolrifol y chwistrellau a gesglir y flwyddyn	40	50	50	50	50
% Cofrestriadau newydd	13.3%	15.0%	16.3%	15.5%	17.0%
% Yn mynychu fferyllfa NSP yn unig	68.9%	64.3%	61.1%	58.8%	59.1%
Hyd canolrifol gyrfa chwistrellu (blynyddoedd)	9	10	10	11	12
% Dechreuwyr newydd (<36 mis)	10.1%	13.3%	16.4%	19.5%	19.1%
% Yn byw mewn tai ansicr neu heb gartref sefydlog (NFA) ^b	10.9%	3.8%	4.7%	5.1%	4.5%
% Di-waith	32.5%	16.6%	17.0%	19.7%	18.6%
% Chwistrellu mewngyhyrol	77.0%	91.8%	92.2%	92.3%	91.1%
% Chwistrellu isgroenol	15.9%	13.3%	13.9%	13.4%	15.1%
% Erioed wedi rhannu offer yn uniongyrchol ^c	5.2%	5.4%	4.7%	4.7%	2.5%
% Erioed wedi rhannu offer yn anuniongyrchol ^c	7.4%	7.2%	7.0%	6.9%	3.6%
% Erioed wedi aildefnyddio offer ^c	12.1%	11.8%	12.9%	12.9%	7.5%

^a Cyfran yr unigolion lle cofnodwyd data ar y Gronfa Ddata Lleihau Niwed (HRD) neu y gellid ei gasglu o'r data sydd ar gael. Gweler Atodiad B i gael crynodeb o gyflawnrwydd y data.

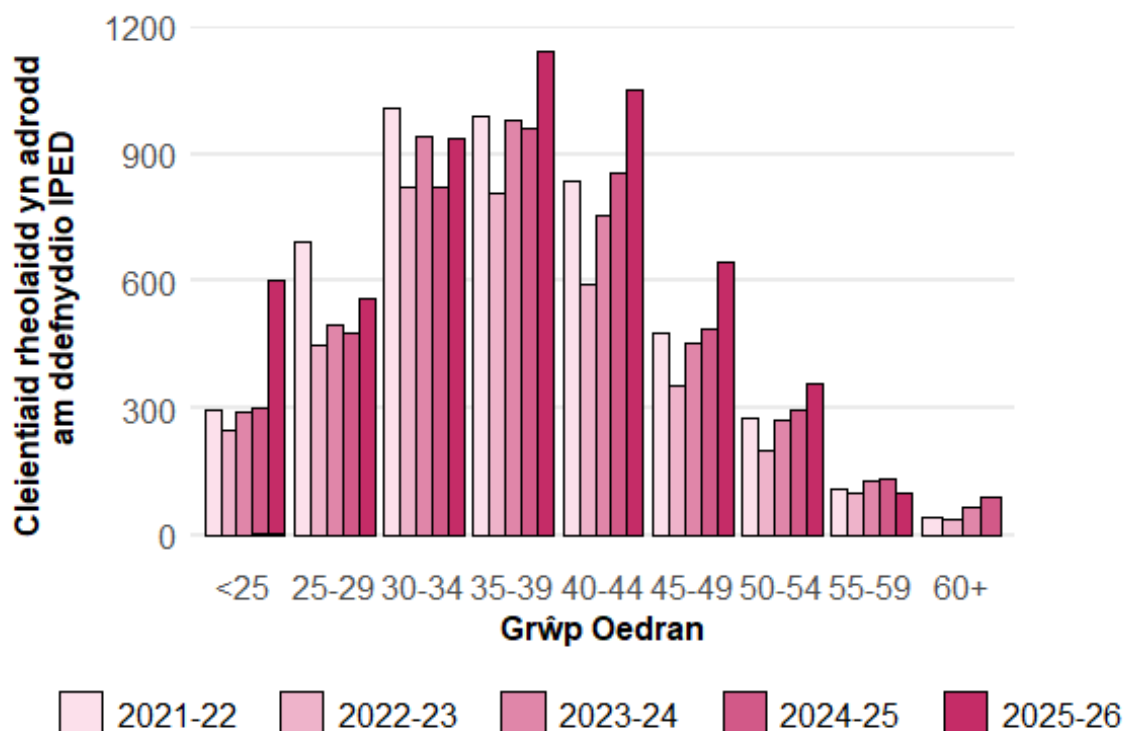
^b Unigolion sy'n adrodd eu bod yn byw mewn hostel, gwely a brecwast, gyda ffrindiau, neu fel arall heb gartref sefydlog (NFA).

^c Gall rhannu ac aildefnyddio fod yn gysylltiedig â sylweddau eraill a chwistrellir ac ni ellir eu cysylltu â sylwedd unigol lle mae defnydd aml-gyffuriau yn cael ei ymarfer

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Mae'r rhai sy'n adrodd eu bod yn chwistrellu IPED yn gyson yn cynrychioli'r garfan PWID ieuengaf, fodd bynnag, yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae gostyngiad bach wedi bod yn nifer y defnyddwyr IPED iau sy'n defnyddio gwasanaethau NSP, gyda chyfran y cleientiaid o dan 25 oed yn gostwng o 10.9 i 9.9 y cant rhwng 2021-22 a 2025-26, tra bod y gyfran dros 50 oed wedi cynyddu o 7.2 i 12.1 y cant dros yr un cyfnod. Cynyddodd

cyfran y defnyddwyr newydd (unigolion sy'n chwistrellu am lai na 36 mis) yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gan gynyddu o 10.1 yn 2021-22 i 19.1 y cant yn 2025-26. Mae amheuaeth, er nad oes tystiolaeth empirig ar gael eto, y gallai dechreuwyr newydd a PWID iau sy'n defnyddio IPEDs fel dewis cyntaf fod yn cael mynediad at offer chwistrellu ar-lein a/neu drwy gyflenwyr preifat yn hytrach. Cyfeiriwyd at hyn o fewn cymunedau ar-lein a fforymau defnyddwyr gan nodi rhesymau gan gynnwys cyfleustra, i wneud y mwyaf o breifatrwydd, ac i osgoi stigma a barnu.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Ffigur 10: Nifer y cleientiaid NSP rheolaidd a adroddodd eu bod yn defnyddio IPEDs, yn ôl cwntel oedran a blwyddyn ariannol, 2021-22 i 2025-26, Cymru

Mae dosbarthiad rhyw wedi aros yn gymharol sefydlog dros y pum mlynedd diwethaf, gyda gwrywod yn cyfrif am 93.3 i 96.3 y cant o'r rhai sy'n chwistrellu IPEDs ac yn defnyddio gwasanaethau NSP. Adroddwyd bod 18.6 y cant o unigolion yn ddi-waith, gostyngiad sylweddol o 2021-22 (32.5 y cant). 4.5 y cant o unigolion yn unig a adroddodd am dai ansicr neu heb gartref sefydlog (NFA), sy'n sylweddol is nag ar gyfer grwpiau sylweddau eraill.

Er bod hyd canolrifol gyrfa chwistrellu ymhlith unigolion sy'n defnyddio IPEDs yn is na'r holl is-grwpiau chwistrellu eraill, mae hyn wedi parhau i gynyddu dros y pum mlynedd diwethaf, o 9 mlynedd yn 2021-22 i 12 mlynedd yn 2025-26.

Chwistrelliad mewngyhyrol yw'r dull mwyaf cyffredin o chwistrellu IPEDs, a adroddwyd gan 91.1 y cant o unigolion. Mae cyfran yr unigolion sy'n adrodd eu bod wedi defnyddio pigiad isgroenol wedi aros yn gymharol gyson, gyda 15.1 y cant o gleientiaid rheolaidd yn adrodd eu bod yn chwistrellu'n isgroenol yn 2025-26.

Mae adroddiadau am rannu ac ailddefnyddio offer chwistrellu yn parhau i fod yn llawer is ymhlith unigolion sy'n defnyddio IPEDs nag is-grwpiau chwistrellu eraill, gan ostwng ymhellach yn 2025-26. Adroddwyd am ailddefnyddio gan 7.5 y cant o gleientiaid rheolaidd a adroddodd am ddefnydd IPED yn 2025-26, adroddwyd am rannu anuniongyrchol gan 3.6 y cant, ac adroddwyd am rannu uniongyrchol gan 2.5 y cant.

Roedd canolrif blynyddol rhyngweithiadau NSP gydag unigolion sy'n defnyddio IPEDs yn is nag is-grwpiau chwistrellu eraill ar 2 rhyngweithiad (amrediad: 1 – 304 o rhyngweithiadau) a gofnodwyd yn 2025-26, gan aros yn sefydlog iawn dros y pum mlynedd diwethaf. Mae nifer canolrifol y chwistrellau hefyd wedi aros yn gyson iawn ar 50 o chwistrellau a gesglir y flwyddyn rhwng 2022-23 a 2025-26 (amrediad: yn y flwyddyn ddiweddaraf 0 – 11,100 o chwistrellau¹³).

3.4. Proffiliau sylweddau yn ôl math o safle

Yn 2025-26, roedd 36.2 y cant o unigolion a adroddodd am opioïdau, 38.3 y cant a adroddodd am symbylyddion, a 59.1 y cant a adroddodd am IPEDs wedi cael mynediad at NSP trwy fferyllfeydd cymunedol yn unig. Mae'r canrannau hyn yn amrywio, gydag ardaloedd mwy gwledig megis Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, a Bwrdd Iechyd Addysgu Powys yn cofnodi cyfran uwch o unigolion sy'n defnyddio fferyllfeydd yn unig o'i gymharu ag ardaloedd mwy trefol (gweler Tabl 1). Mae Tabl 13 yn cymharu demograffeg a ffactorau risg yn ôl math o safle ac yn ôl dau gategori sylweddau gwahanol – mae'r rhai sy'n nodi chwistrellu opioïdau a symbylyddion neu'r ddau wedi'u dosbarthu o fewn y categori 'Sylweddau Seicoweithredol', ac mae'r rhai sy'n chwistrellu IPEDs yn dod o dan y categori 'IPED'.

¹³ Dosbarthu eilaidd arwyddol – casglu offer NSP i chi eich hun ac i unigolyn(unigolion) arall

Tabl 13: Demograffeg a nodweddion unigolion sy'n mynychu gwasanaethau NSP arbenigol a fferyllol, yn ôl math o sylwedd, 2025-26, Cymru

Ffactor Demograffig/Risg ^a	Sylweddau seicoweithredol		IPEDs	
	Fferyllfa	Arbenigol	Fferyllfa	Arbenigol
Cleientiaid rheolaidd	1,854	1,784	3,580	2,233
% IPEDau a Adroddwyd	17.5%	9.6%	100%	100%
% Opioidau a adroddwyd	84.6%	88.8	7.2%	6.0%
% Symbylyddion a adroddwyd	34.8%	34.2%	3.4%	3.1%
% Gwryw	82.4%	78.9%	93.4%	93.6%
Oedran canolrifol (blynyddoedd)	43	42	37	38
Isafswm oedran (blynyddoedd)	17	17	16	17
Uchafswm oedran (blynyddoedd)	78	74	75	81
% O dan 25 oed	2.0%	2.2%	10.6%	8.5%
% Dros 50 oed	21.5%	20.2%	11.1%	13.2%
Nifer canolrifol o ryngweithiadau NSP y flwyddyn	5	6	2	2
Nifer canolrifol y chwistrellau a gesglir y flwyddyn	75	88	40	100
% Cofrestriadau newydd	11.5%	9.0%	18.0%	15.2%
Hyd canolrifol gyrfa chwistrellu (blynyddoedd)	15	15	10	13
% Dechreuwyr newydd (≤36 mis)	6.2%	4.4%	23.7%	13.4%
% Yn byw mewn tai ansicr neu heb gartref sefydlog (NFA) ^b	29.6%	39.8%	5.3%	4.4%
% Di-waith	73.2%	74.7%	21.4%	16.7%
% Erioed wedi rhannu offer yn uniongyrchol ^c	21.2%	26.6%	2.8%	2.5%
% Erioed wedi rhannu offer yn anuniongyrchol ^c	24.9%	32.5%	4.0%	3.7%
% Erioed wedi aildddefnyddio offer ^c	41.0%	49.1%	8.4%	7.8%

^a Cyfran yr unigolion lle cofnodwyd data ar y Gronfa Ddata Lleihau Niwed (HRD) neu y gellid ei gasglu o'r data sydd ar gael. Gweler Atodiad B i gael crynodeb o gyflawnrwydd y data.

^b Unigolion sy'n adrodd eu bod yn byw mewn hostel, gwely a brecwast, gyda ffrindiau, neu fel arall heb gartref sefydlog (NFA).

^c Gall rhannu ac aildddefnyddio fod yn gysylltiedig â sylweddau eraill a chwistrellir ac ni ellir eu cysylltu â sylwedd unigol lle mae defnydd aml-gyffuriau yn cael ei ymarfer

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

3.4.1. Defnyddio sylweddau seicoweithredol

Ymhlith cleientiaid rheolaidd sy'n nodi eu bod yn defnyddio opioidau a/neu symbylyddion, ychydig o wahaniaeth sydd rhwng oedran canolrifol a dosbarthiad oedran y rhai sy'n defnyddio safleoedd fferyllfa o'i gymharu â gwasanaethau arbenigol. Roedd cyfran uwch o gleientiaid benywaidd wedi defnyddio gwasanaethau arbenigol o'i gymharu â fferyllfa gymunedol.

Roedd rhyngweithiadau â chleientiaid ar eu huchaf o fewn gwasanaethau NSP arbenigol o'i gymharu â fferyllfeydd. Cafodd unigolion a aeth i safleoedd arbenigol nifer canolrifol ychydig yn uwch o chwistrellau yn 2025-26 o'i gymharu â safleoedd fferyllfa.

Nododd cyfran uwch o gleientiaid sy'n mynychu gwasanaethau arbenigol eu bod yn byw mewn tai ansicr (e.e. hostel, cartref ffrind) neu nad oedd ganddynt gartref sefydlog a'u bod yn ddi-waith. Gallai hyn fod yn rhannol oherwydd diffyg casglu data mewn gwasanaethau NSP fferyllfa.

3.4.2. Defnydd IPED

Roedd cleientiaid a oedd yn adrodd eu bod yn defnyddio IPED ac yn mynychu gwasanaethau NSP mewn fferyllfeydd fel arfer yn iau na'r rhai a oedd yn defnyddio safleoedd arbenigol. Roedd cyfran uwch o unigolion o dan 25 oed ac roedd yr oedran canolrifol ychydig yn is.

Roedd cofrestriadau unigolion newydd sy'n defnyddio IPEDs ar eu huchaf o fewn gwasanaethau fferyllfa o'i gymharu ag NSPs gwasanaeth arbenigol. Roedd nifer canolrifol yr rhyngweithiadau â chleientiaid yn gyfartal rhwng y ddau fath o safle. Fodd bynnag, casglodd cleientiaid sy'n mynychu gwasanaethau arbenigol dros ddwywaith y nifer o chwistrellau na'r rhai sy'n mynychu fferyllfeydd.

4 Atodiadau

Atodiad A: Newidiadau i'r Gronfa Ddata Lleihau Niwed (Neo360)

Yn ogystal â hwyluso gwasanaethau lleihau niwed priodol, cynlluniwyd y Gronfa Ddata Lleihau Niwed fel offeryn ar gyfer casglu gwybodaeth allweddol gan gleientiaid sy'n defnyddio gwasanaethau camddefnyddio sylweddau a gwasanaethau cysylltiedig, gan sicrhau bod data ffactorau risg pwysig yn cael ei gasglu a'i ddefnyddio'n briodol. O'r herwydd, mae wedi bod yn bwysig addasu'r gronfa ddata i fod yn fwy addas i unigolion sy'n defnyddio gwasanaethau a staff sy'n casglu'r data hwn er mwyn sicrhau ei fod yn parhau i fod yn offeryn defnyddiol yn hytrach nag yn rhwystr. Mae'r tabl isod yn crynhoi newidiadau allweddol i'r gronfa ddata dros amser er mwyn deall newidiadau posibl i'r data yn well.

Tabl A1: Crynodeb o newidiadau pwysig i'r Gronfa Ddata Lleihau Niwed, yn ôl mis a blwyddyn (lle bo ar gael)

Dyddiad bras	Amlinelliad o newid
Mehefin 2010	Gweithredu Cronfa Ddata Lleihau Niwed Neo Cymru mewn gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau Arbenigol
2012-2013	Rhesymoli pecynnau NSP
Ebrill 2014	Gweithredu Cronfa Ddata Lleihau Niwed Neo Cymru mewn gwasanaethau Fferyllfeydd Cymunedol
2015-2016	Prynu / safoni pecynnau NSP canolog ledled Cymru
Ebrill 2022	Diweddariad gorfodol wrth gasglu data am ddefnydd cyffuriau cyfredol, cyflogaeth, statws tai, ac ardal bost; hefyd gwahaniaethu rhwng mathau o gyffuriau chwistrellu a rhai nad ydynt yn cael eu chwistrellu a newid cwestiynau ynghylch ymddygiadau risg a rhannu/ailddefnyddio offer. Gall y diweddariad hwn effeithio ar gymhariaeth data cyn ac ar ôl y dyddiad hwn.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Atodiad B: Ansawdd a chyflawnrwydd data

Er bod yr adroddiad hwn yn archwilio cyfran y cleientiaid NSP sydd â ffactorau risg penodol, mae'n bwysig ystyried cyflawnrwydd y data y tu ôl i'r ystadegau hyn. Mae'r tablau isod yn amlinellu cyfran y cleientiaid sydd â data ffactorau risg ar goll yn ôl blwyddyn, math o safle, a bwrdd iechyd.

Ar gyfer rhai cleientiaid a blynyddoedd, gellid casglu rhai ffactorau risg gan ddefnyddio data hanesyddol, neu drwy ôl-lenwi data ar ôl i ymateb gael ei gofnodi. Er enghraifft, bydd dyddiad y chwistrelliad cyntaf yn aros yr un fath ar gyfer unigolyn a gellir ei lenwi ar gyfer unrhyw drafodion yn dilyn dyddiad y chwistrelliad cyntaf. Ar gyfer data rhannu ac ailddefnyddio, sydd fel arfer yn cyfeirio at unrhyw ddigwyddiad (wedi'i gategoreiddio fel rhannu uniongyrchol, rhannu anuniongyrchol, neu ailddefnyddio eich offer eich hun), gellir llenwi unrhyw ymatebion o "Byth" wedi rhannu/ailddefnyddio i mewn i ddata hanesyddol, ac yna gellir cario ymlaen unrhyw ddigwyddiadau rhannu/ailddefnyddio a gofnodwyd a'u llenwi ar gyfer yr holl flynyddoedd dilynol. Ni wneir hyn ar gyfer ffactorau risg sy'n ymwneud â llwybrau gweinyddu, tai, na chyflogaeth gan y gall y ffactorau hyn newid yn aml.

Tabl A2: Cyfran y cleientiaid rheolaidd sydd â data ffactorau risg ar goll, yn ôl bwrdd iechyd, 2025-26

Bwrdd Iechyd	Cleientiaid rheolaidd	Dyddiad chwistrellu am y tro cyntaf	Llwybr gweinyddu	Substance frequency	Statws tai	Statws cyflogaeth	Rhannu uniongyrchol	Rhannu anuniongyrchol	Ailddefnyddio
Aneurin Bevan	2,453	58.2	3.6	4.9	74.8	63.5	74.6	74.4	76.8
Betsi Cadwaladr	1,559	79.0	4.6	6.9	76.8	75.0	93.6	93.0	91.9
Caerdydd a'r Fro	1,288	77.1	8.3	8.6	81.5	75.5	88.1	88.1	88.0
Cwm Taf Morgannwg	1,799	53.5	8.9	8.8	66.3	62.2	84.3	84.5	83.9
Hywel Dda	782	65.5	17.1	19.2	67.4	64.2	87.9	87.9	86.6
Powys	173	63.0	8.1	7.5	52.0	49.1	78.6	78.0	75.7
Bae Abertawe	1,308	61.5	5.4	5.3	51.8	50.7	70.5	70.6	68.5
Cymru	8,849	64.4	6.8	7.7	70.3	65.0	82.1	82.0	81.9

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Tabl A3: Cyfran y cleientiaid rheolaidd sydd â data ffactorau risg ar goll, yn ôl math o safle a blwyddyn ariannol

Math o Safle	Blwyddyn	Cleientiaid rheolaidd	Dyddiad chwistrellu am y tro cyntaf	Llwybr gweinyddu	Amllder sylwedd	Statws tai	Statws cyflogaeth	Rhannu uniongyrchol	Rhannu anuniongyrchol	Ailddefnyddio
Fferyllfa	2021-22	7,144	67.9	53.7	70.6	94.1	93.3	74.0	74.5	73.5
	2022-23	5,326	68.4	11.7	12.4	73.4	71.3	75.3	75.4	72.9
	2023-24	5,514	68.0	8.1	9.2	67.1	64.4	76.8	77.1	74.8
	2024-25	5,158	67.7	11.2	12.9	66.4	63.5	79.0	79.2	76.8
	2025-26	5,655	67.5	7.4	8.9	67.9	64.7	85.1	85.0	84.1
Arbenigol	2021-22	4,042	55.8	38.3	58.0	89.9	86.6	62.6	63.0	63.2
	2022-23	3,851	55.3	5.9	6.0	72.1	63.7	61.7	61.5	58.8
	2023-24	4,163	57.4	6.0	5.9	71.8	63.6	64.6	64.9	62.2
	2024-25	4,027	58.3	9.2	9.2	72.5	64.0	67.3	67.2	65.1
	2025-26	4,297	58.3	5.9	6.1	72.0	63.4	76.6	76.3	77.2

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Atodiad C: Dulliau ar gyfer cyfrifo cyfraddau cwpas chwistrellau

Amcangyfrifwyd cwpas chwistrellau gan ddefnyddio tri dull cyflenwol i gofnodi gwahanol agweddau ar ddarpariaeth y rhaglen nodwyddau a chwistrellau (NSP):

- Cyfrifwyd **y cwpas yn seiliedig ar amllder** drwy rannu nifer y chwistrelliau a ddosberthir â'r nifer a amcangyfrifir o bigiadau y flwyddyn, yn deillio o amllder chwistrellu a hunan-adroddwyd. Mae hyn yn darparu amcangyfrif o'r cwpas sy'n berthnasol i angen unigol ond mae'n dibynnu ar gywirdeb ymddygiad a hunan-adroddir a'r rhagdybiaethau a ddefnyddir i drosi categorïau amllder yn bigiadau blynyddol.
- Cyfrifwyd **y cwpas yn seiliedig ar gymedr** fel nifer cyfartalog y chwistrelliau a ddosberthir fesul cleient y flwyddyn, wedi'i safoni trwy dybio un pigiad y dydd (365 o bigiadau'n flynyddol). Mae hyn yn adlewyrchu'r ddarpariaeth gwasanaeth gyffredinol ond mae'n debyg ei fod wedi'i ddylanwadu gan nifer fach o gleientiaid sy'n derbyn llawer iawn o chwistrellau.
- Cyfrifwyd **y cwpas canolrifol** fel nifer canolrifol y chwistrelliau a ddosberthir fesul cleient y flwyddyn, wedi'i safoni hefyd i 365 o bigiadau. Mae hyn yn rhoi amcangyfrif o'r lefel nodweddiadol o ddarpariaeth a brofir gan gleientiaid ac mae llai o effaith gan werthoedd eithafol, ond nid yw'n cipio cyfanswm allbwn y system na dosbarthiad eilaidd.

Gyda'i gilydd, mae'r mesurau hyn yn darparu asesiad cynhwysfawr o ddarpariaeth chwistrellau, gan adlewyrchu'r cyflenwad cyffredinol, profiad nodweddiadol cleientiaid, a'r cwpas o'i gymharu â'r angen a amcangyfrifir. Mae'r tabl isod yn amlinellu'r gwerthoedd a'r rhagdybiaethau allweddol a ddefnyddir wrth gyfrifo'r gyfradd darpariaeth.

Tabl A4: Gwerthoedd allweddol a ddefnyddir ar gyfer cyfrifo cwmpas chwistrellau gan ddefnyddio dulliau lluosog, 2025-26

Bwrdd Iechyd	Dull y cwmpas	Cleientiaid rheolaidd ^a	Chwistrellau a ddosberthir ^b	Chwistrellau sydd eu hangen ^b
Aneurin Bevan	Yn seiliedig ar amllder	642	4	563,569
	Yn seiliedig ar gymedr	714	248	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	714	80	365
Betsi Cadwaladr	Yn seiliedig ar amllder	550	151,879	470,082
	Yn seiliedig ar gymedr	612	250	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	612	60	365
Caerdydd a'r Fro	Yn seiliedig ar amllder	591	152,452	751,959
	Yn seiliedig ar gymedr	631	223	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	631	50	365
Cwm Taf Morgannwg	Yn seiliedig ar amllder	434	90,526	421,966
	Yn seiliedig ar gymedr	458	177	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	458	50	365
Hywel Dda	Yn seiliedig ar amllder	262	41,362	197,393
	Yn seiliedig ar gymedr	291	124	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	291	40	365
Powys	Yn seiliedig ar amllder	74	26,445	60,726
	Yn seiliedig ar gymedr	82	322	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	82	97	365
Bae Abertawe	Yn seiliedig ar amllder	310	23,595	271,911
	Yn seiliedig ar gymedr	326	165	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	326	50	365
Cymru	Yn seiliedig ar amllder	2,547	608,893	2,543,161
	Yn seiliedig ar gymedr	2,890	231	365
	Yn seiliedig ar ganolrif	2,890	68	365

^a Cynhwyswyd cleientiaid yn unig os oeddent yn hunan-adrodd eu bod wedi chwistrellu unrhyw sylwedd seicoweithredol ac wedi defnyddio gwasanaethau NSP ddwywaith neu fwy yn ystod y flwyddyn ariannol. Ar gyfer cwmpas yn seiliedig ar amllder, eithriwyd cleientiaid hefyd lle na chofnodwyd amllder defnyddio sylweddau.

^b Ar gyfer amcangyfrifon yn seiliedig ar gymedr a chanolrif, tybiwyd un pigiad y dydd a chyfrifwyd y chwistrellau a ddosbarthwyd/a oedd eu hangen ar lefel unigol. Defnyddiodd amcangyfrifon yn seiliedig ar amllder swm y chwistrellau a ddosbarthwyd/a oedd eu hangen ar draws pob unigolyn mewn bwrdd iechyd a blwyddyn benodol.

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Atodiad D: Crynodeb o'r 10 sylwedd mwyaf cyffredin a gofnodwyd

Yn ogystal â'r sylweddau a grynhoir yn adran 4.2, roedd steroidau eraill, inswlin, melanotan, a chanabis/sgync hefyd ymhlith y 10 sylwedd uchaf a gofnodwyd yn y cyfnod pum mlynedd diweddaraf. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r rhestr gyflawn o'r 10 prif sylwedd yn ôl blwyddyn, wedi'u trefnu o'r mwyaf cyffredin i'r lleiaf cyffredin.

Tabl A5: Nifer a chyfran (%) y cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd eu bod wedi defnyddio'r 10 sylwedd mwyaf cyffredin rhwng 2021-22 a 2025-26, yn ôl blwyddyn

Sylwedd	Categori	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26
Heroin	Opioid	4,845 - (51%)	3,314 - (42.5%)	3,198 - (38.4%)	2,658 - (33%)	2,437 - (27.5%)
Steroidau anabolig	IPED	2,294 - (24.2%)	2,213 - (28.4%)	2,920 - (35.1%)	3,026 - (37.6%)	3,762 - (42.5%)
Amffetamin	Symbylydd	1,232 - (13%)	310 - (4%)	292 - (3.5%)	290 - (3.6%)	265 - (3%)
Peptidau	IPED	672 - (7.1%)	252 - (3.2%)	360 - (4.3%)	384 - (4.8%)	653 - (7.4%)
Crac cocên	Symbylydd	296 - (3.1%)	450 - (5.8%)	495 - (6%)	476 - (5.9%)	453 - (5.1%)
Steroidau Eraill	IPED	1,583 - (16.7%)	-	-	-	-
Powdr cocên	Symbylydd	76 - (0.8%)	235 - (3%)	293 - (3.5%)	294 - (3.7%)	337 - (3.8%)
Inswlin	IPED	89 (0.9%)	149 (1.9%)	139 (1.7%)	147 (1.8%)	150 (1.7%)
Melanotan	IPED	122 (1.3%)	92 (1.2%)	119 (1.4%)	104 (1.3%)	131 1.5%)
Canabis/Sgync	Arall	103 (1.1%)	103 (1.3%)	101 (1.2%)	135 (1.7%)	117 (1.3%)

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed

Steroidau anabolig, crac cocên, a phowdr cocên yw'r unig sylwedd sydd wedi cynyddu'n gyson ers 2021-22. Mae heroin ac amffetamin wedi gostwng yn sylweddol dros y cyfnod, tra bod sylweddau eraill wedi parhau'n sefydlog i raddau helaeth neu wedi amrywio ychydig.

Adroddwyd am steroidau eraill yn gyffredin iawn yn 2021-22 (n=1,583) ac adroddwyd amdanynt gan 16.7 y cant o gleientiaid rheolaidd y flwyddyn honno ond ni adroddwyd amdanynt ers hynny. Mae hyn yn debygol o fod oherwydd cyflwyno neu ailddosbarthu steroidau penodol yn y gronfa ddata lleihau niwed, gan ddileu enw'r sylwedd ar gyfer y blynnyddoedd dilynol.

Mae nifer a chyfran y cleientiaid rheolaidd sy'n adrodd eu bod yn defnyddio inswlin wedi cynyddu ychydig ers 2021-22, gan barhau'n isel ar y cyfan. Mae adroddiadau am ddefnyddio melanotan a chanabis/scync wedi aros yn gymharol sefydlog yn ystod y pum mlynedd diwethaf, ar lefelau isel.

Atodiad F: Cleientiaid nad ydynt yn rheolaidd

Mae unigolion nad ydynt yn rheolaidd wedi'u heithrio wrth gyflwyno demograffeg allweddol. Gall cofnodion sydd ag un rhyngweithiad yn unig mewn cyfnod penodol, yn enwedig ar gyfer defnyddwyr nad ydynt yn ddefnyddwyr IPED, fod yn arwydd o unigolion yn defnyddio manylion adnabod unigryw gwahanol wrth gyflwyno ar gyfer offer chwistrellu neu gamgymeriadau wrth fewnbynnu data. Felly, dylid dehongli'r demograffeg a'r ffactorau risg cysylltiedig yn ofalus. O'r herwydd, ac er mwyn sicrhau dadansoddiad mor gadarn â phosibl, mae'r cofnodion hyn wedi'u heithrio o'r prif ddadansoddiad a chyflwynir manylion ar gyfer yr is-grŵp hwn isod.

Tabl A6: Demograffeg a nodweddion chwistrellu cleientiaid nad ydynt yn rheolaidd, 2025-26, Cymru

Ffactor Demograffig/risg ^a	Opioidau	Symbylyddion	IPEDs
Cleientiaid nad ydynt yn rheolaidd	1987	711	4341
% Gwryw	81.0%	79.3%	88.6%
Oedran canolrifol (blynyddoedd)	43	42	38
Isafswm oedran (blynyddoedd)	13	18	15
Uchafswm oedran (blynyddoedd)	78	71	106
% O dan 25 oed	3.1%	4.9%	12.7%
% Dros 50 oed	23.6%	21.1%	13.7%
Nifer canolrifol y chwistrellau a gesglir y flwyddyn	10	10	20
% Cofrestriadau newydd	40.1%	36.9%	61.9%
% Yn mynychu fferyllfa NSP yn unig	58.0%	65.0%	64.0%
Hyd canolrifol gyrfa chwistrellu (blynyddoedd)	15	14	10
% Dechreuwyr newydd (<36 mis)	10.8%	9.2%	29.0
% Yn byw mewn tai ansicr neu heb gartref sefydlog (NFA)	38.5%	49.4%	5.0%
% Di-waith	76.1%	76.7%	15.3%
% Yn defnyddio safle chwistrellu risg uchel ^b	15.0%	22.0	0.0%
% Erioed wedi rhannu offer yn uniongyrchol ^c	16.3%	12.7%	1.8%
% Erioed wedi rhannu offer yn anuniongyrchol ^c	19.9%	14.6%	2.3%
% Erioed wedi ailddefnyddio offer ^c	32.4%	32.5%	5.2%

^a Cyfran yr unigolion lle cofnodwyd data ar y Gronfa Ddata Lleihau Niwed (HRD) neu y gellid ei gasglu o'r data sydd ar gael. Gweler Atodiad B i gael crynodeb o gyflawnrwydd y data.

^b Mannau chwistrellu'r gwddf a/neu'r afl (morddwydol).

^c Gall rhannu ac ailddefnyddio fod yn gysylltiedig â sylweddau eraill a chwistrellir ac ni ellir eu cysylltu â sylwedd unigol lle mae defnydd aml-gyffuriau yn cael ei ymarfer

Atodiad F: Diffiniadau a dosbarthiadau grwpiau sylweddau

Mae'r adroddiad hwn yn edrych ar dri grŵp o sylweddau:

- Unigolion IPED – Unigolion sydd wedi adrodd eu bod wedi defnyddio/chwistrellu cyffuriau sy'n gwella delwedd a pherfformiad, er enghraifft, steroidau, hormon twf dynol a pheptidau
- Unigolion opioid – Unigolion sydd wedi adrodd eu bod yn defnyddio/chwistrellu opioidau, er enghraifft, heroin a methadon
- Unigolion sy'n defnyddio symbylyddion – Unigolion sydd wedi adrodd eu bod yn defnyddio/chwistrellu symbylyddion, er enghraifft, amffetamin, powdr cocên a chrac cocên

Tabl A7: Grwpiau a dosbarthiadau sylweddau, Cronfa Ddata Lleihau Niwed, Cymru

IPEDs	Opioidau	Symbylyddion	Arall
Steroidau anabolig	Heroin	Crac cocên	Alcohol
Steroidau eraill	Methadon	Cocên powdr	Cetamin
Modiwlyddion derbynyddion androgen dethol (SARMs)	Diamorffin	Amffetamin	Bensodiasepinau (e.e. Diazepam)
Peptidau (e.e. hormon twf (HGH), gonadotropin corionig dynol (HCG), ffactorau twf tebyg i inswlin (IGF))	Ffosffad Codin	Methamffetamin	Canabis / Sgync
Prohormonau / Atchwanegiadau dylunydd	Lliniarydd poen sy'n seiliedig ar godin	Meffedron / M-CAT	Gapapentinoidau
Llosgwyr braster	Dihydrocodein / DF118	Ecstasi / MDMA	Toddyddion
Inswlin	Fentanyl	Symbylyddion eraill	Gwrth-iselder
Melanotan	Subutex / Buprenorffin / Buvidal		
Therapi ôl-gylch (PCT)	Ffisepton		
Meddyginiaeth colli pwysau (e.e. Semagltid (Wegovy, Ozempic), Liragltid (Saxenda), Tirzepatide (Mounjaro))			

Ffynhonnell: Cronfa Ddata Lleihau Niwed